

A pályázati felhívás címe:

Fiatal mezőgazdasági termelők elindulásának és beruházásainak támogatása

A pályázati felhívás kódszáma:

KAP-RD05-RD01b-1-25

Rövid összefoglaló

Ki nyújthat be támogatási kérelmet? (Részletes információk a pályázati felhívás (a továbbiakban: felhívás) 2.1 és 2.2 fejezetében)	Fiatal mezőgazdasági termelő, Fiatal mezőgazdasági termelő tényleges és hosszú távú ellenőrzése alatt álló jogi személy.
Milyen tevékenységek támogathatóak? (Részletes információk a felhívás 3.1 fejezetében)	Az üzleti tervben vállalt, mezőgazdasági termelő tevékenységet szolgáló fejlesztések, beruházások megvalósítása.
Mikor lehet benyújtani a támogatási kérelmet? (Részletes információk a felhívás 2.3 fejezetében)	Támogatási kérelem benyújtására 2025. július 16. napjától van lehetőség.
Mi a támogatás formája? (Részletes információk a felhívás 8.1 fejezetében)	Vissza nem térítendő támogatás, melynek típusa egyösszegű átalánytámogatás és tételes költségelszámolás.
Mennyi támogatást lehet igényelni? (Részletes információk a felhívás 8.2. fejezetében)	- 1. célterület: 14,6 millió Ft, - 2. célterület: legalább 10,5 millió Ft, legfeljebb 75 millió Ft.
Mennyi előleg igényelhető? (Részletes információk a felhívás 8.3. fejezetében)	A kedvezményezett választása szerint: - egyszeri elszámolás esetén a támogatási okiratban meghatározott támogatási összeg, illetve az el nem számolt, vagy elszámolásra be nem nyújtott költségekre jutó támogatási összeg legfeljebb 25 %-áig, - többszöri elszámolás esetén legfeljebb 2 alkalommal a támogatási okiratban meghatározott támogatási összeg, illetve az el nem számolt, vagy elszámolásra be nem nyújtott költségekre jutó támogatási összeg legfeljebb 25 %-áig kérelemmel előleget igényelhet.
Mennyi a művelet végrehajtására rendelkezésre álló időtartam? (Részletes információk a felhívás 4.2 fejezetében)	- 1. célterület: 5 év működtetési időszak - 2. célterület: A támogatási okirat véglegessé válását követő naptól számított legfeljebb 24 hónap áll rendelkezésre.
Hol valósítható meg a művelet?	Magyarország egész területén.
Várhatóan hány művelet kap támogatást?	kb. 2.000 db.

A felhívás meghirdetésekor a támogatásra rendelkezésre álló tervezett keretösszeg 79 Mrd Ft, az alábbi célterületi bontásban:

- **A felhívás 1. célterülete** keretében igénybe vehető keretösszeg: **39 Mrd Ft**
- **A felhívás 2. célterülete** keretében igénybe vehető keretösszeg: **40 Mrd Ft**

A felhívás forrását az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap és Magyarország költségvetése társfinanszírozásban biztosítja.

A felhívás Magyarország Közös Agrárpolitika Stratégiai Tervének (a továbbiakban: KAP ST) keretében a Nemzeti Irányító Hatóság (a továbbiakban: IH) által kerül meghirdetésre.

Felhívjuk a Tisztelt Kedvezményezettek figyelmét, hogy a felhívás, az Általános Útmutató a 2023 - 2027-es programozási időszakban a Közös Agrárpolitika Stratégiai Terv alapján meghirdetett felhívásokhoz című dokumentum (a továbbiakban: ÁÚF) együttesen tartalmazzák a kérelem elkészítéséhez szükséges összes feltételt. Az IH a dokumentumok változtatási jogát fenntartja. A módosításokról minden esetben közlemény kerül megjelentetésre, ezért és az egyéb információk megismerése céljából kérjük, hogy kísérik figyelemmel a kap.gov.hu honlapon megjelenő közleményeket!

A felhívásban nem szereplő előírások esetében a Közös Agrárpolitikából és a nemzeti költségvetésből biztosított agrártámogatások eljárási rendjéről szóló 2022. évi LXV. törvény (a továbbiakban: KAP törvény), a Közös Agrárpolitikából és a nemzeti költségvetésből biztosított agrártámogatások felhasználásának rendjéről szóló 54/2023. (IX. 13.) AM rendelet (a továbbiakban: KAP Vhr.), és az ÁÚF az irányadó.

A felhívás eltérhet az ÁÚF-ben megfogalmazott előírásoktól, ebben az esetben a felhívásban foglaltakat kell irányadónak tekinteni.

A felhívás vonatkozásában nem alkalmazandó az ÁÚF 6.1. és 11. pontja.

Tartalomjegyzék

1. A FELHÍVÁS INDOKOLTSÁGA ÉS A KAP ST-HEZ VALÓ ILLESZKEDÉSE.....	5
2. A TÁMOGATÁSI KÉRELEM BENYÚJTÁSÁNAK FELTÉTELEI	5
2.1. Kedvezményezettek köre	5
2.2. Támogatásban nem részesíthetők köre	8
2.3. A támogatási kérelem benyújtásának határideje	8
2.4. A támogatási kérelem benyújtásának módja és egyéb feltételei.....	9
3. A MŰVELETTEL KAPCSOLATOS ELVÁRÁSOK	9
3.1. Támogatható tevékenységek	9
3.1.1. Önállóan támogatható tevékenységek.....	9
3.1.1.1. Kötelezően megvalósítandó tevékenységek:.....	9
3.1.2. Önállóan nem támogatható tevékenységek	12
3.1.2.1. Kötelezően megvalósítandó, önállóan nem támogatható tevékenységek:	12
3.1.2.2. Választható, önállóan nem támogatható tevékenységek:	12
3.1.3. Nem támogatható tevékenységek:	14
3.2. A támogatható tevékenységek állami támogatási szempontú besorolása	15
3.3. A művelet műszaki, szakmai tartalmával kapcsolatos elvárások	15
4. A MŰVELETVÉGREHAJTÁS IDŐTARTAMA	28
4.1. A művelet megkezdése.....	28
4.1.1. Kizárólag eszközbeszerzést tartalmazó művelet megkezdése	28
4.1.2. Építési tevékenységet tartalmazó művelet megkezdése	28
4.1.3. Ültetvénytelepítésre vonatkozó művelet megkezdése.....	29
4.2. A művelet végrehajtására rendelkezésre álló időtartam és a művelet befejezésére vonatkozó elvárások.....	30
5. MŰVELETVÉGREHAJTÁSSAL KAPCSOLATOS EGYÉB ELVÁRÁSOK	30
5.1. Közbeszerzési kötelezettség.....	30
5.2. A fejlesztéssel érintett ingatlanra vonatkozó feltételek	30
5.3. A művelet megvalósítása utáni kötelezettségek (működtetési vagy fenntartási kötelezettség)	30
6. INDIKÁTOROK	31
6.1. Az indikátorok teljesítéséhez való hozzájárulás.....	31
7. KIVÁLASZTÁSI ELJÁRÁSREND ÉS KIVÁLASZTÁSI KRITÉRIUMOK	32
7.1. A támogatási kérelmek kiválasztására vonatkozó eljárásrend	32
7.2. Jogosultsági feltételek és kiválasztási kritériumok	32

8. A FINANSZÍROZÁSSAL KAPCSOLATOS INFORMÁCIÓK	33
8.1. Támogatás formája.....	33
8.2. Igényelhető támogatás.....	33
8.3. Igényelhető előleg a 2. célterület vonatkozásában.....	33
9. ELSZÁMOLÁSRA VONATKOZÓ SZABÁLYOK	34
9.1. Kifizetési kérelmek tervezése	34
9.2. Elszámolható költségek	35
9.2.1. Egyszerűsített elszámolási mód alkalmazása.....	37
9.3. Elszámolhatóság feltételei.....	38
9.4. Az elszámolható költségek mértékére és arányára vonatkozó elvárások	39
9.5. Nem elszámolható költségek	40
10. JOGKÖVETKEZMÉNYEK.....	41
10.1 Általános jogkövetkezmények	41
10.2. Tartalmi értékelési szempontok során vállalt kötelezettségekhez fűződő jogkövetkezmények.....	42
10.3. Az üzleti tervben vállalt kötelezettségekhez fűződő jogkövetkezmények vonatkozásában.....	43
11. TOVÁBBI INFORMÁCIÓK.....	44
11.1. Jogutódlás, kötelezettségátadás.....	44
11.2. További dokumentumok	44
11.3. Képzettségi nyilvántartás.....	44
12. ÜGYFÉLSZOLGÁLAT ELÉRHETŐSÉGE	45
13. CSATOLANDÓ MELLÉKLETEK LISTÁJA	45
13.1. A támogatási kérelemhez csatolandó dokumentumok	45
13.1.1. A támogatási kérelem elkészítése során csatolandó (pótolható) mellékletek listája:.....	45
13.2. A 2. célterület vonatkozásában az első kifizetési kérelemhez csatolandó dokumentumok.....	47
14. A FELHÍVÁS MELLÉKLETEI	47

1. A FELHÍVÁS INDOKOLTSÁGA ÉS A KAP ST-HEZ VALÓ ILLESZKEDÉSE

A felhívás alapjául a KAP ST RD05_B01_YFS_75 kódszámú Generációs megújulás fiatal mezőgazdasági termelők induló támogatásával, valamint RD01b_E01_FRM_73 kódszámú Fiatal mezőgazdasági termelők beruházásainak támogatása című beavatkozásai szolgálnak.

E beavatkozások a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervekhez nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 1305/2013/EU és az 1307/2013/EU rendelet hatályaon kívül helyezéséről szóló, 2021. december 2-i (EU) 2021/2115 európai parlamenti és tanácsi rendelet [a továbbiakban: (EU) 2021/2115 rendelet] 75. és 73. cikkein alapulnak.

A felhívás a beavatkozásokban megfogalmazott alábbi célok megvalósulását kívánja elősegíteni:

1. célterület (Generációs megújulás fiatal mezőgazdasági termelők induló támogatásával) esetében:

A mezőgazdaságban tapasztalható elöregedés megállítása, az agrár-nemzedékváltás ösztönzése, valamint a fiatalok vidékről történő elvándorlásának csökkentése érdekében olyan támogatás biztosítása, amely a mezőgazdasági termeléssel élethivatásszerűen foglalkozni kívánó gazdálkodók indulását segíti elő.

2. célterület (Fiatal mezőgazdasági termelők beruházásainak támogatása) esetében:

A fiatal mezőgazdasági termelők által vezetett üzemek versenyképességének, hozzáadott érték termelésének fokozása új, innovatív termesztési, tenyésztési és termelési technológiák elterjesztésének és fejlesztésének támogatása révén.

2. A TÁMOGATÁSI KÉRELEM BENYÚJTÁSÁNAK FELTÉTELEI

2.1. Kedvezményezettek köre

A felhívásra támogatási kérelmet nyújthat be:

- I. **Fiatal mezőgazdasági termelő:** az [\(EU\) 2021/2115 rendelet](#) 4. cikkének (6) bekezdésével összhangban meghatározott mezőgazdasági termelő az alábbiak figyelembevételével:

1. Természetes személy¹, amennyiben a támogatási kérelem benyújtásakor együttesen megfelel az alábbi feltételeknek:

- a) aki a 18. életévét elérte, a 40. életévének betöltéséig,
- b) államilag elismert vagy honosított mezőgazdasági jellegű végzettséggel rendelkezik,
- c) legfeljebb 5 éve alapított mezőgazdasági üzemet vezet,
- d) legalább 10.000, de legfeljebb 50.000 euró STÉ értékű mezőgazdasági üzemmérettel rendelkezik, **amely nem származhat gomba (U1000 termékkód) termesztésből.**

2. A fiatal mezőgazdasági termelő tényleges és hosszú távú ellenőrzése alatt álló jogi személy, amennyiben a támogatási kérelem benyújtásakor együttesen megfelel az alábbi feltételeknek:

- a) a jogi személyben a tényleges és hosszú távú ellenőrzést gyakorló fiatal mezőgazdasági termelő a 18. életévét elérte, a 40. életévének betöltéséig,

¹ Természetes személy alatt a mezőgazdasági őstermelő és mezőgazdasági egyéni vállalkozó értendő.

- b) a jogi személyben a tényleges és hosszú távú ellenőrzést (lásd: Fogalomtár) gyakorló fiatal mezőgazdasági termelő államilag elismert vagy honosított mezőgazdasági jellegű végzettséggel rendelkezik,
- c) a mezőgazdasági tevékenységet a támogatási kérelem benyújtásától számított 5 évnél nem régebben végző vállalkozás,
- d) a jogi személy legalább 10.000 euró STÉ értékű, a jogi személy és a jogi személyben tényleges és hosszú távú ellenőrzést gyakorló fiatal mezőgazdasági termelő együttesen legfeljebb 50.000 euró STÉ értékű üzemmérettel rendelkezik, **amely nem származhat gomba (U1000 termékkód) termesztésből.**

II. Kapcsolódó rendelkezések:

1. **A kedvezményezett tekintetében a mezőgazdasági tevékenység megkezdésének (I. 1. és 2. c) alpontok szerinti feltétel)** azt a legkorábbi időpontot kell tekinteni, amikor a támogatási kérelmet benyújtó – jogi személy esetében a tényleges és hosszú távú ellenőrzést gyakorló – fiatal mezőgazdasági termelő vagy a fiatal mezőgazdasági termelő tényleges és hosszú távú ellenőrzése alatt álló bármely jogi személy **mezőgazdasági tevékenységét saját kockázatára megkezdte.**

A mezőgazdasági tevékenység saját kockázatára történő megkezdésének időpontja:

- a Közös Agrárpolitika Stratégiai Terv fiatal mezőgazdasági termelői támogatásáról szóló 21/2024. (IV. 9.) AM rendelet (a továbbiakban: 21/2024. (IV. 9.) AM rendelet) 6. § (2)-(6) bekezdésében előírtak alapján kerül megállapításra, továbbá
- **egységes kérelmet be nem nyújtó önálló őstermelői tevékenységet folytató kedvezményezett esetén** az önálló őstermelői tevékenység nyilvántartásba vételének dátuma.

2. **Az államilag elismert vagy honosított mezőgazdasági jellegű végzettség vonatkozásában figyelembe vehető végzettségek felsorolását** a 21/2024. (IV. 9.) AM rendelet 1. melléklete tartalmazza. Külföldön szerzett végzettség esetén a külföldi bizonyítványok és oklevelek elismeréséről szóló 2001. évi C. törvény szerint elismert vagy honosított, a 21/2024. (IV. 9.) AM rendelet 1. melléklete vagy a 21/2024. (IV. 9.) AM rendelet 2. § (13) bekezdése alapján kiadott állásfoglalás szerinti szakképesítés vagy végzettség vehető figyelembe.

Ha a kedvezményezett olyan szakmai végzettséget igazol, amely nem szerepel a 21/2024. (IV. 9.) AM rendelet 1. melléklet vagy a 21/2024. (IV. 9.) AM rendelet 2. § (13) bekezdése alapján kiadott állásfoglalás szerinti végzettségek között, akkor az 1. melléklet szerinti valamely végzettséggel való egyenértékűségről az IH a Magyar Államkincstár, mint az IH közreműködő szerve és, mint Nemzeti Kifizető Ügynökség (a továbbiakban: Kincstár) megkeresésére a 21/2024. (IV. 9.) AM rendelet 2. § (13) bekezdése szerinti állásfoglalást ad ki.

A végzettségi előírás legalább **2 év releváns mezőgazdasági szakmai gyakorlattal kiváltható az alábbi előírások mentén:**

- a) mezőgazdasági tevékenységhez kapcsolódó munkajogi, polgári jogi szerződéses vagy őstermelők családi gazdaságában vagy családi gazdaságban fennálló tagi jogviszony (a továbbiakban: gyakorlati tevékenység) igazolásával,
- b) gyakorlati tevékenység esetében a támogatási kérelem beadását megelőzően összesen – egybefüggően vagy megszakításokkal – legalább 730 foglalkoztatásban, teljes munkaidőben töltött napot vagy azzal legalább megegyező foglalkoztatásban töltött időt kell igazolni,
- c) a teljes munkaidőtől eltérő foglalkoztatás esetében a foglalkoztatásban töltött időtartamot teljes munkaidőben történő foglalkoztatásra kell átszámítani,
- d) egyszerűsített foglalkoztatás keretében szerzett szakmai gyakorlat esetében minden foglalkoztatásban töltött nap – függetlenül a napi óraszámától – 1 napnak számít.

A gyakorlati tevékenység vonatkozásában a 21/2024. (IV. 9.) AM rendelet 2. § (10) bekezdés szerinti igazolás fogadható el. Az igazolás kiállítójára a 21/2024. (IV. 9.) AM rendelet 2. § (11) bekezdés szerinti előírások vonatkoznak.

3. A kedvezményezettnek a támogatási kérelem benyújtásakor legalább 10.000, de legfeljebb 50.000 euró STÉ² értékű mezőgazdasági üzemmérettel³ rendelkeznie kell, amely az alábbiak szerint kerül igazolásra:

- a) **A növénytermesztéssel összefüggő üzemméret** számítás alapja - 2025. évben beadott és elfogadott - egységes kérelme (a továbbiakban: EK kérelem) alapján elfogadott, mezőgazdasági tevékenységből származó üzemméret. Ha a kedvezményezett rendelkezik az 5. melléklet⁴ szerinti „Kormányhivatal igazolása a mezőgazdasági tevékenységgel hasznosított területadatokról” című formanyomtatványon feltüntetett mezőgazdasági tevékenységgel művelt területtel, vagy EK kérelemben nem szereplő területtel, akkor a mezőgazdasági tevékenységére vonatkozóan rendelkeznie kell a székhelye/lakóhelye szerint illetékes vármegyei kormányhivatal által kiállított (az 5. melléklet szerinti) igazolással, amely tartalmazza az üzemméret számításánál figyelembe vett terület nagyságát és hasznosítási kódját.

Amennyiben fenti területtel nem rendelkezik, a kedvezményezett a támogatási kérelem benyújtásával egyidejűleg az elektronikus kérelembenyújtó felületen nyilatkozik arról, hogy az igazolás kiállítása nem releváns.

- b) **Állattartással összefüggő üzemméret** számítás alapja a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (a továbbiakban: NÉBIH) által a kedvezményezetthez, mint tartóhoz nyilvántartásba vett tenyészetekben tartott állat lehet. Ha az üzemméret számítás alapját képező állat szarvasmarha, anyajuh, vagy anyakecske, akkor az érintett állatfaj tekintetében az Egységes Nyilvántartási és Azonosítási Rendszerben (a továbbiakban: ENAR) nyilvántartott adatokból számított éves átlagos állatlétszámot⁵ kell az üzemméret számításánál figyelembe venni.

Egyéb, a 6. melléklet szerinti állatfajok esetében az üzemméret nagyságát az állatállomány tartási helye szerint illetékes vármegyei kormányhivatal illetékes járási hatósági állatorvos által kiállított igazolás alapján kell az éves átlagos állatlétszám⁶ alapján kiszámolni. Az ENAR-ban és Tenyészet Információs Rendszerben (a továbbiakban: TIR) a támogatási kérelem benyújtásának napjáig bejelentett módosítások kerülnek figyelembevételre.

Amennyiben fenti állatokkal nem rendelkezik, a kedvezményezett a támogatási kérelem benyújtásával egyidejűleg az elektronikus kérelembenyújtó felületen nyilatkozik arról, hogy az igazolás kiállítása nem releváns.

A támogatási kérelem benyújtására konzorciumi formában nincs lehetőség.

² Jogi személy esetén a jogi személy és a jogi személyben tényleges és hosszú távú ellenőrzést gyakorló fiatal mezőgazdasági termelő együttes üzemmérete lehet legfeljebb 50.000 euró STÉ.

³ Az üzemméret megállapítása szempontjából a 12. mellékletben megadott, 348,93 forint/euró árfolyammal számolt 2020. évi STÉ adatok az irányadók.

⁴ Az igazolást ugyanazon évre szükséges kitölteni, amely évre a kedvezményezett esetében az EK kérelmet figyelembe kellene venni.

⁵ Éves átlagos állatlétszám számítása a támogatási kérelem benyújtási hónapját megelőző 12 hónap állatállomány-nyilvántartása alapján történik

⁶ A támogatási kérelem benyújtási hónapját megelőző 12 hónap állatállomány-nyilvántartása szerint.

2.2. Támogatásban nem részesíthetők köre

Az ÁÚF „Kizáró okok listája” című részben felsoroltakon túl, az alábbi szempontok szerint nem ítélt meg támogatás azon kedvezményezett részére:

- a) akinek/ amelynek támogatási kérelme nem felel meg a felhívás célkitűzéseinek;
- b) aki – mint a kedvezményezett természetes személy vagy jogi személy vezető tisztségviselője – már részesült a fiatal mezőgazdasági termelők indulásához igényelhető olyan támogatásban, amelynek forrása az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garancia Alap, vagy az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap volt,
- c) aki – mint a támogatást igénylő természetes személy vagy a fiatal mezőgazdasági termelő tényleges és hosszú távú ellenőrzése alatt álló jogi személy – a felhívás 2. célterületét figyelembe véve **azonos tevékenységkategóriában nyújtott be a KAP Stratégiai Terv keretében meghirdetett valamely az alábbiak szerint meghatározott pályázati felhívásra támogatási kérelmet**, és
 - támogatásban részesült, azaz véglegessé vált támogatási okirattal rendelkezik, vagy
 - annak kapcsán e felhívás szerinti támogatási kérelme benyújtásának időpontjában támogatási okirattal nem rendelkezik, vagy
 - támogató vagy elutasító tartalmú döntéssel szembeni benyújtott jogorvoslati kérelmének elbírálása folyamatban van.

A felhívás keretében a KAP ST alábbi felhívásainak megjelölt célterületei körében megjelölt tevékenységgel azonos tevékenységre nem igényelhető támogatás:

- KAP-RD01a-RD01c-1-24 Kertészeti üvegházakhoz, hűtőházakhoz kapcsolódó, és post-harvest fejlesztések támogatása: a felhívás 2. célterület B) alcélterület 1. pont,
 - KAP-RD01a-RD12-1-24 Kertészet – ültetvénytelepítés és gyógynövénytermesztés támogatása: a felhívás 2. célterület D) alcélterület,
 - KAP-RD01a-RD01c-RD01d-RD01e-1-24 Állattartó telepek fejlesztésének támogatása és KAP-RD01a-RD01c-RD01d-RD01e-2-24 Állattartó telepek megújításának támogatása: a felhívás 2. célterület A) alcélterület,
 - KAP-RD01a-RD01c-1-25 Terménytisztítók, tárolók, szárítók, vetőmagüzemek komplex fejlesztésének támogatása és KAP-RD01a-RD01c-2-25 Terménytisztítók, tárolók, szárítók, vetőmagüzemek fejlesztésének támogatása: a felhívás 2. célterület C) alcélterület,
 - KAP-RD01a-1-25 Kertészeti üzemek technológiai fejlesztésének támogatása: a felhívás 2. célterület B) alcélterület 2. és 3. pont.
- d) akinek a támogatási kérelme csak az 1. vagy csak a 2. célterületre vonatkozó tevékenység megvalósítására irányul.

Felhívjuk a figyelmet, hogy a felhívás alapján támogatásban részesülő kedvezményezett nem jogosult támogatási kérelem benyújtására és támogatásban nem részesíthető a KAP ST „RD06_B02_YFY_75 - Generációs megújulás gazdaságátvevő támogatásával” című beavatkozása alapján meghirdetett, KAP-RD06-1-25 Generációs megújulás gazdaságátvevő támogatásával című pályázati felhívás keretében.

2.3. A támogatási kérelem benyújtásának határideje

A támogatási kérelmek benyújtására 2025. július 16. napjától van lehetőség az alábbi benyújtási szakaszokban:

1. benyújtási szakasz: 2025. július 16. – 2025. július 29.

2. benyújtási szakasz: 2025. július 30. – 2025. augusztus 12.

3. benyújtási szakasz: 2026. február 11. – 2026. február 24.

4. benyújtási szakasz: 2026. február 25. – 2026. március 10.

2.4. A támogatási kérelem benyújtásának módja és egyéb feltételei

A kedvezményezett a felhívás keretében egy, az 1. és a 2. célterületre együttesen vonatkozó támogatási kérelem alapján részesíthető támogatásban, és a támogatási kérelem a 2. célterület tekintetében kizárólag egy alcélterületre terjedhet ki!

Ha a korábbi támogatási kérelmét a kedvezményezett visszavonja, az elutasításra vagy visszautasításra kerül, akkor a kedvezményezett jogosult újabb támogatási kérelem benyújtására.

Támogatási kérelmet kizárólag a KAP törvény 10. § (2) bekezdés c) pontja szerint Kedvezményezett Nyilvántartási Rendszerben (a továbbiakban: KNYR) kérelemre nyilvántartásba vett besorolású kedvezményezett nyújthat be.

Támogatási kérelmet kizárólag elektronikus úton, **a támogató által biztosított elektronikus felületen** (www.allamkincstar.gov.hu) keresztül, elektronikus azonosítási szolgáltatással történő azonosítást követően lehet benyújtani.

Az eredetileg papíralapú dokumentumokat digitalizált (pl. pdf, jpeg) formában kell csatolni a kérelemhez. A feltölteni kívánt fájlt annak tartalma alapján szükséges elnevezni. Elektronikus aláírással hitelesített dokumentum benyújtása az eredeti elektronikus formában szükséges.

Forráskimerülés esetén – a KAP Vhr. 70. §-ban foglaltaknak megfelelően – az IH vezetője külön Nemzeti Irányító Hatósági közleményben rendelkezik a támogatási kérelem benyújtási időszakának lezárásáról.

A KAP Vhr. 17–18. §-aiban foglaltak szerint a támogatási kérelem meghatalmazott által is benyújtható.

A támogatási kérelem benyújtásának részletes szabályait a KAP Vhr. 11-12. §-a tartalmazza.

A támogatási kérelem kitöltésével és benyújtásával kapcsolatos részletes leírást a „Felhasználói kézikönyv az elektronikus felület használatához és e-kérelem benyújtásához” című dokumentum tartalmazza.

3. A MŰVELETTEL KAPCSOLATOS ELVÁRÁSOK

3.1. Támogatható tevékenységek

3.1.1. Önállóan támogatható tevékenységek

3.1.1.1. Kötelezően megvalósítandó tevékenységek:

A kedvezményezett egy támogatási kérelem alapján részesíthető támogatásban, amelynek keretében kötelező az 1. célterületre és a 2. célterületre is együttesen kötelezettséget vállalni. Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a kedvezményezett kizárólag a két célterület alapján támogatott tevékenységek együttes megvalósítása esetén részesíthető támogatásban.

1. célterület - Generációs megújulás fiatal mezőgazdasági termelők induló támogatásával

Az üzleti tervben vállalt, azzal szorosan összefüggő, ahhoz kapcsolódó kötelezettségek teljesítése. Az üzleti terv megvalósításával kapcsolatos elvárásokat a 3.3. I. 1. pont 4. alpont tartalmazza.

Az üzleti tervnek tartalmaznia kell az 1. célterület (Generációs megújulás fiatal mezőgazdasági termelők induló támogatásával) esetében igényelt támogatás alapján megvalósítani kívánt

fejlesztéseket és a 2. célterület (Fiatal mezőgazdasági termelők beruházásainak támogatása) vonatkozásában megvalósítani tervezett tevékenységek bemutatását is.

2. célterület - Fiatal mezőgazdasági termelők beruházásainak támogatása

Felhívjuk a figyelmet, hogy **egy kérelem kizárólag egy, az A)–D) pontok szerint meghatározott alcélterületre vonatkozhat!**

A) alcélterület: Állattartáshoz kapcsolódó fejlesztések (a kapcsolódó műszaki-szakmai elvárásokat a 3.3. fejezet tartalmazza):

1. Építéssel járó, állattartáshoz kapcsolódó beruházások: állattartó telepi épületek, létesítmények építése, bővítése, felújítása:
 - az adott állatfajtól és tartástechnológiától függően pl. istálló, fejő- és tejház, tojás válogató-, keltető épület, állatválogató, -kezelő és -felhajtó, illetve kifutó és jártató, elektromos és hagyományos karám, fűrésztő, mézház, méhészeti eszközök és berendezések tárolására és használatára, valamint a megtermelt méz az eszközöktől külön légterben történő, biztonságos tárolására alkalmas épületek kialakítása, a méhcsaládok teletelésére alkalmas teleprész kialakítása, bővítése, felújítása;
2. Az állategészségügyhöz, a takarmányozáshoz kapcsolódó, valamint az előállított termék és a takarmány kezelésére szolgáló építéssel és/vagy szereléssel járó technológiák beszerzése és korszerűsítése:
 - az adott állatfajtól és tartástechnológiától függően például: szellőztetés és hűtés-fűtés technológiájának kiépítése, takarmányok eltarthatóságát biztosító technológia kialakítása, etetés és itatás technológiájának kialakítása, a tojásgyűjtés, tojásosztályozás és tojáskeltetés technológiájának kialakítása, fejés technológiájának kiépítése, tejhűtés és tejtárolás technológiájának kialakítása, gyapjúnyírás technológia kialakítása és mindezek korszerűsítése,
3. Építéssel nem járó, állattartáshoz szükséges gépek, eszközök beszerzése:
 - az adott állatfajtól és tartástechnológiától függően például: takarmány-előkészítés, kiosztás, tartósítás és kezelés gépei, az állathigiénia biztosításához szükséges gépek, állati termékek telepszintű kezelésének eszközei és gépei, állategészségügyhöz kapcsolódó eszközök, gépek, szálastakarmány betakarítás eszközeinek és munkagépei (például: bálázó, rendsodró, kaszáló, silózó adapter, bálacsomagoló, bálatüske, bálafogó), tojásjelölő-, osztályozó-, és csomagoló, illetve tisztító berendezések beszerzése, beépítése, fejőberendezések, tejhűtők, mobil karám, mobil kapu, mobil vályú, kezelő- és körmölő kaloda, körbála etető, mobil borjú óvoda, válogatókarám (mobil), lábfürösztő, elletőbox, drankák, önetető, önitató, fix és mobil villanypásztor, méhészeti tevékenység folytatásához szükséges eszközök beszerzése.

B) alcélterület: Kertészeti termelőtevékenység fejlesztése (a kapcsolódó műszaki-szakmai elvárásokat a 3.3. fejezet tartalmazza):

1. Építéssel járó, kertészeti termelőtevékenységet szolgáló épületek, létesítmények építése, bővítése, felújítása.
2. Építéssel nem járó, kertészeti tevékenység végzéséhez szükséges alábbi gépek, eszközök beszerzése:
 - a) mezőgazdasági erőgéphez, traktorhoz kapcsolható munkagépek,
 - b) vontatott betakarítógépek,
 - c) szedő platform, szüretelő-szedő gép, szedőputtony,
 - d) talajművelő gépek,
 - e) kertészeti tevékenység végzéséhez szükséges, egyéb gépek, eszközök beszerzése,

- f) legfeljebb 1 darab mezőgazdasági pótkocsi,
 - g) legfeljebb 1 db, legfeljebb 85kW motorteljesítményű traktor.
3. Tavasz fagykár megelőzését szolgáló eszköz, berendezés, technológia beszerzése és telepítése (a kapcsolódó műszaki-szakmai elvárásokat a 3.3. fejezet tartalmazza):
- a) rögzített (telepített) vagy mobil (áttelepíthető) légkeverő berendezések,
 - b) autonóm hőtermelő berendezések (fagyvédelmi kályhák, más fűtőberendezések),
 - c) vontatott hőtermelő vagy légkeverő gépek (fűstlő, ködképző berendezések, légkeverő, valamint fagyvédelmi gépek).
4. Betakarítást követő áruvá készítést szolgáló eszközök beszerzése: válogatás, tisztítás, osztályozás, csomagolás gépei vagy gépsorai, kapcsolódó technológiai berendezései.

C) alcéltérület: Terménnytisztítók és terményszárítók létesítése, terményszárítók, terménnytisztítók és terménytárolók technológiai korszerűsítése, továbbá a kapcsolódó eszközök, technológiák létesítése, beszerzése és technológiai felújítása:

1. Kisméretű fémsilók (30-300 tonna tárolókapacitással) létesítése.
2. Terményszárítók létesítése, kapacitásnövelése (például: mobil és folyamatos üzemű szárítóberendezések, vízszintes szalagos szárítók).
3. Terménytároló létesítése, ami lehet síktároló vagy gabonasiló.
4. Univerzális magtisztítók, elő- és utótisztítók létesítése, kapacitásnövelése.
5. Terményszárítók, terménnytisztítók, és terménytárolók energetikai hatékonyságnöveléssel nem járó technológiai felújítása, valamint azok üzemeltetéséhez kapcsolódó épített vagy mobil eszközök, valamint a kapcsolódó technológiák létesítése, beszerzése és technológiai felújítása:
 - a) anyagmozgató gépek (például: serleges felhordók, szállítószalagok, rédlerek, szállítócsigák, surrantócsövek, beépített fogadógaratok, mechanikus üzemű (statikus és mobil) raktári felszedő- és rakodógépek, pneumatikus üzemű magtári felszedő- és rakodógépek beszerzése, létesítése vagy felújítása (az ömlesztett anyagok rakodására szolgáló rakodógépek, és a targoncák beszerzése önállóan nem támogatható tevékenységcsoportba tartozik);
 - b) porleválasztás gépeinek (például: gravitációs porleválasztók, centrifugális porleválasztók, porleválasztó ciklon, garatelszívó berendezések) beszerzése, létesítése vagy felújítása;
 - c) a tárolási technológia kiegészítő berendezéseinek (például: esésgátlók, páragátló technológia, ventilátorok, mobil ventilátorok, hűtők, szellőztető – padozatok, légcsatornák, légtechnikai berendezések, kitároló csigák, keverő berendezések, szóró – terítő berendezések) beszerzése, létesítése vagy felújítása;
 - d) fogadógarat létesítése, felújítása, előtároló szín létesítése, mobil garat beszerzése;
 - e) síktárolók padozatának és oldalfalainak felújítása, javítása, légbeömlő nyílások létesítése, tetőszerkezet, tetőhéjazat cseréje;
 - f) silók kupolaszigetelése;
 - g) telephelyenként egy előtároló felújítása;
 - h) silók mérlegrendszerének létesítése vagy felújítása;
 - i) terménytárolókba beépített terményhőmérők létesítése vagy felújítása, szenzorok (páratartalom - érzékelő, gázkoncentráció – mérő, stb.) telepítése;
 - j) terménnytisztítás és/vagy terményszárítás során keletkező zaj és/vagy káros anyag kibocsátás csökkentésére irányuló technológia beszerzése, felújítása.

D) alcélterület: Gyümölcstermő-, gyógy-, aroma- és fűszernövény, borszőlő ültetvény telepítése (kapcsolódó műszaki-szakmai elvárásokat a 3.3. fejezet tartalmazza).

Új ültetvény telepítése:

- a) gyümölcstermő ültetvény telepítése (a területen már meglévő ültetvény felszámolásának lehetőségével is) és/vagy,
- b) évelő gyógy-, aroma- és fűszernövény ültetvény telepítése (a 9.4. pont foglalt költségkorklát figyelembevételével) és/vagy,
- c) borszőlőültetvény telepítése.

Felhívjuk a figyelmet, hogy **öntözéshez kapcsolódó tevékenység megvalósítása a 2. célterület vonatkozásában nem támogatható**, azonban **gyümölcstermő ültetvény telepítése esetében víztakarékos öntözőrendszert (csepegtető vagy mikroszórófejes) kell kiépíteni.** (A kedvezményezett dönthet úgy, hogy az előírt öntözőrendszer kiépítését az 1. célterület keretében elnyert támogatás felhasználásával valósítja meg.)

3.1.2. Önállóan nem támogatható tevékenységek

3.1.2.1. Kötelezően megvalósítandó, önállóan nem támogatható tevékenységek:

Tájékoztatással, nyilvánossággal kapcsolatos kötelezettségek teljesítése. A tájékoztatással, nyilvánossággal kapcsolatos kötelezettségek teljesítésével kapcsolatos előírásokat az ÁÚF tartalmazza.

3.1.2.2. Választható, önállóan nem támogatható tevékenységek:

A 2. célterület vonatkozásában az alábbi tevékenységek önállóan nem, csak valamely önállóan támogatható tevékenységgel együttesen támogathatóak:

1. A 9.4. pontban rögzített felső korklát figyelembe vételével:

- a) Művelet előkészítés:
 - szakmai előkészítés
 - közbeszerzés
- b) Mérnöki feladatok
- c) Műveletmenedzsment
- d) Immateriális javak beszerzéséhez kapcsolódó tevékenységek (szabadalmak, licencek, szerzői jogok és védjegyek vagy eljárások megszerzése).

2. Az A) alcélterület kapcsán:

A felhívással érintett valamennyi állatfaj kapcsán:

- a) a telepen belül megvalósítandó infrastruktúra-fejlesztés a 9.4 pontban meghatározott költségkorklát figyelembevételével, amely magában foglalja a vagyoni védelem gépeinek, eszközeinek beszerzését, továbbá a telepi infrastruktúra (lásd: Fogalomtár) megvalósítását;
- b) az üzemben belüli anyagmozgatás gépeinek beszerzése (pl. mezőgazdasági pótkocsi, rakodógép, homlokrakodó, targonca);
- c) telepírányítási rendszer telepítése, egyedi termelés ellenőrzési és egyedi teljesítményvizsgálati rendszer telepítése, automatizált egyedi takarmányadagoló rendszer vezérlésének és periféria rendszerének telepítése, környezeti feltételek automatizált szabályozási rendszerének kialakítása - a 9.4 pontban foglalt költségkorklát figyelembevételével;

- d) szerves trágya kijuttatás eszközeinek és munkagépeinek beszerzése (például: szerves trágyaszóró, trágya kijuttató adapter, hígtrágya kijuttatás céljára szolgáló hígtrágya szállító tartálykocsi), 9.4 pontban foglalt költségkorlát figyelembevételével;
- e) legfeljebb 1 db, legfeljebb 85 kW motorteljesítményű traktor beszerzése a 9.4. pontban foglalt költségkorlát figyelembevételével;
- f) termény, takarmány, illetve alomszalma tárolásához kapcsolódó tevékenységek:
 - fa) az állattartó telep kapacitásához illeszkedő méretű termény, takarmány, illetve alomszalma tárolására szolgáló építmények kialakítása,
 - fb) az állattartó telep kapacitásához illeszkedő méretű termény és a takarmány tárolására szolgáló építéssel járó technológiák beszerzése és fejlesztése (pl.: telepi takarmánykeverőkhöz szemestermény-tároló technológia kialakítása).

3. B) alcélterület 1. pontja kapcsán:

- a) növényházban használható speciális művelő kocsik, szedő kocsik, növényvédelem és fertőtlenítés gépei, eszközei, palántanevelés és palántakezelés gépei, eszközei valamint a növényházak működtetését szolgáló gépek, eszközök;
- b) új építésű üveg- vagy fóliaborítású növényház, hűtőházak, hűtőtárolók és zöldség- és burgonyatárolók létesítése esetén új építésű szociális és kiszolgáló helyiségek építése;
- c) N1 járműkategóriába sorolt, kertészeti tevékenység végzéséhez kapcsolódó, áruszállításra használható szállítójárművek beszerzése a 9.4. pontban rögzített költségkorlát figyelembevételével;
- d) üzemben belüli anyagmozgatás gépei: rakodógép, targonca és ezek adapterei, kézi hidraulikus vagy elektromos raklapemelő (béka) beszerzése;
- e) egyedi azonosítóval (például: „Print Screening” módszerrel megjelölt, chippel rendelkező) ellátott, legalább 1 200 X 800 X 760 mm külső mérettel rendelkező, konténerek beszerzése a felhívás 9.4. pontjában rögzített költségkorlát figyelembe vételével;
- f) a művelet részeként megvalósítandó telepi infrastruktúra-fejlesztés a 9.4. pontban meghatározott költségkorlát figyelembevételével, amely magában foglalja a vagyonvédelem gépeinek, eszközeinek beszerzését, továbbá a telepi infrastruktúra (lásd: Fogalomtár) megvalósítását;
- g) esővízgyűjtő rendszer kialakítása az üzem technológiai vízigényének kielégítésére.

4. B) alcélterület 2. pontja kapcsán:

- a) üzemben belüli anyagmozgatás gépei: rakodógép, targonca és ezek adapterei, kézi hidraulikus vagy elektromos raklapemelő (béka) beszerzése.

5. B) alcélterület 3. pontja kapcsán:

- a) a művelet keretében beszerzésre kerülő tavaszi fagykár megelőzését szolgáló eszközökhöz, berendezéshez, technológiához kapcsolódó vagyonvédelmi eszközök beszerzése (kamerarendszer, tároló konténer beszerzése), a 9.4. pontban meghatározott költségkorlát figyelembevételével;
- b) legalább levegő hőmérséklet és páratartalom mérésére alkalmas meteorológiai adatgyűjtő állomás kialakítása.

6. C) alcélterület kapcsán:

- a) terményszárító vagy terménytisztító üzemenként egy tranzitároló létesítése vagy felújítása;
- b) termények minőségvizsgálatára alkalmas gépek, műszerek (például: termény nedvességmérők, analízátorok, mintavevők, toxinmérők) beszerzése;
- c) telephelyenként egy, maximum 50 m² nettó alapterületű kezelőhelyiség, vezérlőpult létesítése, ide értve a tevékenység végzéséhez szükséges konténer beszerzését is;
- d) a terményszárítók, illetve tisztítók létesítése, kapacitásnövelése önállóan támogatható tevékenységgel együttesen támogatható: előtároló létesítése;
- e) üzem belüli anyagmozgatás gépei: rakodógép, targonca és ezek adapterei, kézi hidraulikus vagy elektromos raklapemelő (béka) beszerzése;
- f) üzemi folyamatok automatizálása, komplett termelési, feldolgozási, raktározási, adatelemzéshez szükséges funkcióval, a szükséges informatikai eszközök és szoftverek beszerzése;
- g) esővízgyűjtő rendszer kialakítása az üzem technológiai vízigényének kielégítésére;
- h) meteorológiai adatgyűjtő állomás kialakítása;
- i) a művelet részeként megvalósítandó telepi infrastruktúra-fejlesztés a 9.4. pontban meghatározott költségkorlát figyelembevételével, amely magában foglalja a vagyonvédelem gépeinek, eszközeinek beszerzését, továbbá a telepi infrastruktúra (lásd: Fogalomtár) megvalósítását.

7. D) alcélterület kapcsán:

- a) meteorológiai adatgyűjtő állomás kialakítása;
- b) az ültetvény védelmét biztosító kerítés kialakítása (ha a telepítési terv előírja);
- c) az ültetvényhez tartozó támrendszer kiépítése (ha a telepítési terv előírja).

3.1.3. Nem támogatható tevékenységek:

A felhívás keretében a 3.1.1. - 3.1.2. pontokban meghatározott tevékenységeken túlmenően más tevékenység nem támogatható.

Kiemelten felhívjuk a figyelmet, hogy **a 2. célterület vonatkozásában nem támogathatóak az alábbi tevékenységek:**

1. A támogatási kérelem benyújtására nyitva álló időszak első napján a méhészeti ágazatban a központi költségvetés, valamint az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap társfinanszírozásában megvalósuló támogatások 2024-2027. évi igénybevételének szabályairól szóló 10/2024. (III. 25) AM rendelet keretében támogatható tevékenységek;
2. 180 napnál rövidebb ideig álló mobil állat-, valamint szalma/széna/eszköztároló sátrak beszerzése;
3. Göngyöleg beszerzése (a 3.1.2.2. fejezet 3. e) pont kivételével);
4. Fagyvédelmi gyertya beszerzése;
5. A közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet által a quad kategóriába sorolt járművek beszerzése, függetlenül annak forgalomba helyezési járműkategóriai besorolásától;
6. Használt gépek, eszközök beszerzése;
7. Pickup típusú gépjármű beszerzése;

8. Ültetvények öntözéséhez kapcsolódó minden tevékenység, beleértve a gyümölcsstermő ültetvények esetében kötelezően kiépítendő víztakarékos öntözőrendszert is;
9. Forgóeszközök beszerzése;
10. Mezőgazdasági termékek feldolgozásához kapcsolódó minden tevékenység;
11. Egynyári növényekből létrehozott ültetvények kialakítása;
12. Mezőgazdasági termelési jogok, támogatási jogosultságok megvásárlása;
13. Ingatlan vásárlása;
14. Állatok vásárlása;
15. Erdőtelepítésbe történő beruházások;
16. Megújuló energiaforrást hasznosító technológiákkal, rendszerekkel kapcsolatos tevékenységek;
17. Szárzúzó, rézsűkasza, mulcsozó, hőkamera, kotrógép, állatok- valamint állati termékek üzemen kívüli szállítását szolgáló pótkocsi (kivéve trágyaszállító pótkocsi) beszerzése;
18. Trágyatároló létesítése, istállón belüli vagy kívüli trágyakezelési technológiák kialakítása;
19. Drón beszerzése.

3.2. A támogatható tevékenységek állami támogatási szempontú besorolása

A felhívás keretében nyújtott támogatás nem minősül az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdés szerinti állami támogatásnak, mivel a felhívás tekintetében a 2023-2027-es időszakra vonatkozó mezőgazdasági és erdészeti ágazatban, valamint a vidéki térségekben nyújtott állami támogatásokról szóló iránymutatás (11)-(14) pontja értelmében nem alkalmazandók az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatásokra vonatkozó szabályok.

3.3. A művelet műszaki, szakmai tartalmával kapcsolatos elvárások

A művelet műszaki, szakmai tartalmának meghatározásához az alábbi elvárások figyelembevétele szükséges:

I. Általános elvárások:

1. Mindkét célterülethez kapcsolódó elvárások:

1. A műveletnek megfelelően kidolgozottnak kell lennie, a támogatási kérelem pontjait a kérdésnek megfelelő válasszal ki kell tölteni.
2. A kedvezményezett köteles eleget tenni a KAP törvényben és a KAP Vhr-ben foglaltaknak.
3. A műveletnek meg kell felelnie a felhívásban, annak mellékleteiben, illetve az ÁÚF című dokumentumban foglalt egyéb feltételeknek.
4. A kedvezményezetteknek a támogatási kérelem benyújtó felületén üzleti tervet kell rögzíteni a 8. melléklet szerint.
5. A támogatott beruházást a kedvezményezett köteles a jóváhagyott megvalósítási helyen rendeltetésszerűen üzemeltetni. A művelet megvalósítási helye (a nem helyhez rögzítetten üzemeltethető támogatott gép, berendezés állandó tárolási helye) a művelet végrehajtására rendelkezésre álló időtartam alatt, valamint a műveletmegvalósulás befejezését követően a fenntartási időszak alatt kizárólag a támogató előzetes hozzájárulásával változtatható meg. Építési tevékenységet tartalmazó művelet esetén a megvalósítási hely módosítására irányuló

változás-bejelentés – a hatósági kötelezés miatt szükséges módosítás kivételével – a támogatási döntés véglegessé válását követő 6 hónapon túl nem nyújtható be.

6. Az agrártámogatási jogviszonyból származó kötelezettség teljesítését megghiúsító elháríthatatlan külső ok (vis maior) bekövetkeztét a kedvezményezettnek a Közös Agrárpolitikából és a nemzeti költségvetésből finanszírozott intézkedésekkel összefüggő elháríthatatlan külső ok (vis maior) esetén alkalmazott eljárásról szóló 23/2024. (IV. 9.) AM rendelet alapján kell bejelenteni.
7. A támogatási célok megvalósulásának nyomon követése érdekében a kedvezményezettnek eleget kell tennie a monitoring adatszolgáltatási kötelezettségének.
8. A kedvezményezett köteles az üzleti terv részét képező digitalizációs kérdőívet a támogatási kérelem beadásakor kitölteni. A kedvezményezett a kérdőívet a működtetési időszak 4. évében június 1. napját megelőző legalább 15 nappal ismételtelen köteles kitölteni.
9. A művelet tervezése és megvalósítása során figyelemmel kell lenni az ÁÚF-ben rögzített Alapjogi Charta érvényesítésével kapcsolatos elvárásokra, valamint a horizontális (környezetvédelmi, esélyegyenlőségi) elvárásokra és követelményekre.

2. Az 1. célterülethez kapcsolódó elvárások:

1. Természetes személy kedvezményezett, illetve jogi személy esetében a jogi személy és a tényleges és hosszú távú ellenőrzést gyakorló fiatal mezőgazdasági termelő együttesen köteles legkésőbb **a működtetési időszak 4. évében a mezőgazdasági tevékenységből származó jövedelme (lásd: Fogalomtár) tekintetében elérni legalább az előző évi kötelező garantált bérminimum egy évre számított mértékét.**
2. A kedvezményezett köteles a gazdaságot személyes közreműködéssel vezetni. Személyes közreműködésnek minősül a természetes személy kedvezményezett esetén a természetes személy általi, jogi személy kedvezményezett esetén a tényleges és hosszú távú ellenőrzést gyakorló fiatal mezőgazdasági termelő általi személyes vezetés.
 - a) A kizárólag a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény szerinti csecsemőgondozási díjban, gyermekgondozási díjban vagy a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény szerinti gyermekgondozást segítő ellátásban (a továbbiakban együtt: családtámogatási ellátás) részesülő kedvezményezett a gazdaság vezetésébe bevonhat az egyéni vállalkozóról és az egyéni cégről szóló 2009. évi CXV. törvény 16 §. (1) bekezdése szerinti közreműködőt. A közreműködő bevonásának tényét teljes bizonyító erejű magánokiratba kell foglalni, a 13. melléklet szerinti formanyomtatvány minta alapján. A teljes bizonyító erejű magánokirat másolatát a közreműködő bevonásának kezdetétől számított 8 munkanapon belül meg kell küldeni a Kincstár részére, amelyhez igazolást kell mellékelni arról, hogy a kedvezményezett ügyfél családtámogatási ellátásban részesül.
 - b) Amennyiben a tényleges és hosszú távú ellenőrzést gyakorló fiatal mezőgazdasági termelő családtámogatási ellátásban részesül, a képviselőének ellátására a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 3:113. §-a szerinti cégvezetőt, mint közreműködőt alkalmazhat ezen időszak alatt.

Közreműködő bevonása esetén is a tényleges és hosszú távú ellenőrzést gyakorló fiatal mezőgazdasági termelőnek kell a vállalkozás működésével kapcsolatos döntéseket meghoznia, illetve neki kell meghatároznia a közreműködő, illetve a cégvezető tevékenységét.
3. A művelet működtetési időszakában a **legalább 10 000 EUR STÉ** üzemméretet a kedvezményezett köteles folyamatosan fenntartani.
4. A kedvezményezett köteles a műveletmegvalósítás előrehaladásáról legalább a 15. mellékletben meghatározott tartalommal, **évenkénti szakmai beszámolót** benyújtani. A

szakmai beszámolót a működtetési időszak 1. évétől kezdődően minden év június 1. és június 30. közötti időszakban kell benyújtani.

5. A kedvezményezett köteles az üzleti terv szerinti mezőgazdasági fejlesztésekhez kapcsolódó működtetési időszakában az agrárgazdasági és vidékfejlesztési szaktanácsadói tevékenységről és az agrárgazdasági szaktanácsadási rendszerről szóló 1/2022. (I. 14.) AM rendeletben [a továbbiakban: 1/2022. (I. 14.) AM rendelet] meghatározott névjegyzékben szereplő **szaktanácsadóval együttműködni**. A szaktanácsadóval történő együttműködéssel egyenértékű, ha a kedvezményezett maga is az 1/2022. (I. 14.) AM rendelet szerinti névjegyzékben szereplő szaktanácsadó. Az együttműködés alátámasztására a támogatási kérelem mellékleteként be kell nyújtani a támogatási kérelem benyújtásakor hatályos szaktanácsadói szerződést. A szaktanácsadói szerződés megszűnése esetén azt a kedvezményezett 30 napon belül köteles pótolni. Ha a kedvezményezett önmaga látja el a szaktanácsadó feladatait, azonban a szaktanácsadói névjegyzékből véglegesen törlésre kerül azt a jogviszony megszűnésétől számított legkésőbb 30 napon belül köteles pótolni. Az együttműködésnek az alábbiak közül legalább egy tématerületre kell irányulni:

- a. Szántóföldi növénytermesztés
- b. Állattenyésztés
- c. Kertészet
- d. Takarmányozás, takarmány-előállítás
- e. Precíziós gazdálkodás
- f. Ökológiai gazdálkodás
- g. Vízgazdálkodás, öntözésfejlesztés
- h. Vadgazdálkodás
- i. Környezeti fenntarthatóság
- j. Növényvédelem
- k. Állategészségügy
- l. Földügyek
- m. Vidékfejlesztés, kivéve: falusi és agroturizmus, lovas turizmus, tevékenységdiverzifikáció
- n. Támogató adminisztráció.

3. A 2. célterülethez kapcsolódó elvárás:

1. A művelet költségvetését a piaci árakhoz igazodóan, reális és költséghatékony módon kell összeállítani. A hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elvét, valamint a szokásos piaci árak történő megfelelést a támogatási okirat véglegessé válását követően is biztosítani kell, továbbá a műveletnek meg kell felelnie a reális és takarékos költségvetés előírásának az esetleges géptípus-változás, szállító-váltás és költségszerkezet-módosítás esetén is.
2. A mezőgazdasági üzemi beruházásnak el kell érni a legalább 15 millió Ft elszámolható költséget.

II. A 2. célterület alapján támogatott egyes tevékenységekhez kapcsolódó műszaki-szakmai elvárások:

II. 1. A) alcélterület: Állattartáshoz kapcsolódó fejlesztések:

1. A felhívás keretében támogatás kizárólag a következő állatfajok tartásához kapcsolódó műveletekhez nyújtható:
 - 1.1 baromfifélék (házityúk, pulyka, kacsa, pészmaréce, lúd, gyöngytyúk);

- 1.2 sertésfélék (házi sertés, vaddisznó);
 - 1.3 szarvasmarhafélék (szarvasmarha és bivaly, ideértve a bölényt is);
 - 1.4 juh- és kecskefélék;
 - 1.5 lófélék (ló, szamár, öszvér),
 - 1.6 nyúl, méh, húshasznosítású galamb, fűrj, strucc, emu, fácán, fogoly, csincsilla.
2. A kedvezményezettnek meg kell felelnie – különösen – a támogatási kérelemmel érintett állattartó telepen tartott állatfaj kapcsán releváns alábbi jogszabályoknak:
- a Baromfi Információs Rendszer létrehozásáról és működtetésének rendjéről szóló 120/2007. (X. 18.) FVM rendelet előírásainak,
 - a sertések jelöléséről, valamint Egységes Nyilvántartási és Azonosítási Rendszeréről szóló 83/2015. (XII. 16.) FM rendelet előírásainak;
 - a szarvasmarha-fajok egyedeinek jelöléséről, valamint Egységes Nyilvántartási és Azonosítási Rendszeréről szóló 99/2002. (XI. 5.) FVM rendelet előírásainak;
 - a juh- és kecskefélék egyedeinek Egységes Nyilvántartási és Azonosítási Rendszeréről szóló 182/2009. (XII. 30.) FVM rendelet előírásainak;
 - a lófélék egyedeinek azonosításáról szóló 110/2013. (IV. 9.) Korm. rendelet előírásainak;
 - a tartási helyek, a tenyészetek és az ezekkel kapcsolatos egyes adatok országos nyilvántartási rendszeréről szóló 119/2007. (X. 18.) FVM rendelet előírásainak.
3. A kedvezményezett köteles a művelet fizikai befejezését követően a fenntartási időszak végéig legalább szinten tartani a művelettel érintett tenyészet – a 7. melléklet alapján számított állategységben kifejezett – éves átlagos állatlétszámát. A bázislétszámot a támogatási kérelem benyújtási hónapját megelőző 12 hónap állatállomány-nyilvántartása szerinti állatlétszám adja. Ha a kedvezményezett a bázisidőszakra vonatkozóan a művelettel érintett tenyészet tekintetében nem rendelkezett állatállománnyal, akkor a fejlesztéssel érintett állattartó telepnek az üzleti tervben rögzített kapacitását (férőhelyét) legalább 75 %-ban elérő mértékű éves átlagos állatlétszám szinten tartására kötelezett a működtetési időszak 2. évétől kezdődően a fenntartási időszak végéig.

II. 2. B) alcélterület: Kertészeti termelőtevékenység fejlesztése

1. Növényházak létesítése

1. Új üvegházak (üvegházborítású növényházak) építése, bővítése

Új építés esetén az egy szerkezeti egységbe tartozó alapterület nagysága legalább 1000 m², virágtermesztés esetén legalább 500 m² kell, legyen. Bővítés esetén az üzemben a meglévő és a bővítéssel megvalósuló üvegházak alapterületének el kell érnie legalább az 1500 m² nagyságot, virágtermesztés esetén legalább az 1000 m² nagyságot, úgy, hogy a bővített egységnek ugyanolyan - ebben a bekezdésben előírt - minimális méretbeli és műszaki feltételeknek kell megfelelnie, mintha új építésű lenne.

A fedésre felhasznált üvegnek legalább 4 milliméter vastagságúnak kell lennie. Az oldalfalak borítása fehérszínű szendvicspanelből, vagy polikarbonátból is készülhet. Polikarbonát esetében kizárólag UV védelemmel ellátott polikarbonát használható.

A megépítésre kerülő üvegházak blokkosított formában (egy szerkezeti egységbe), horganyzott fémtartókkal (bordákkal), legalább 5 méteres vápamagassággal, legalább 8 méteres hajószélességgel készülhetnek.

A műveletnek tartalmaznia kell legalább az öntöző-, a tápoldatozó-, és a szellőztetőrendszert, Δt = legalább 25 °C hőmérsékletkülönbség áthidalására alkalmas fűtést, energiaerőforrást és klímakomputert, továbbá a vezérlés elemeit.

Bővítés esetén a meglévő növényházban a minimális vápamagasságnak 2 méternek kell lennie. Talaj, légtér-, vegetációs vagy ezek kombinációjával kialakított fűtés és csepegtető öntözés hiányában azok beépítése a meglévő növényházba kötelező, függetlenül attól, hogy az öntözőrendszer kiépítésének költsége jelen felhívás keretében nem elszámolható.

2. Új, fóliaborítású, nagy légtérű, blokkrendszerű növényházak (blokkfóliaházak) építése, bővítése

A fóliaházak blokkosított formában, (egy szerkezeti egységben) horganyzott fém-tartókkal (bordákkal), legalább 4 méteres vápamagassággal, legalább 8 méteres hajószélességgel készülhetnek. A fedésre felhasznált fóliának UV stabilnak és legalább 170 mikron vastagságúnak kell lennie. A műveleteknek tartalmaznia kell az öntöző, a tápoldatozó, a légkeverő és szellőztető rendszert, Δt = legalább 10 °C hőmérsékletkülönbség áthidalására alkalmas fűtést és a klímakomputert.

Új építés esetén az egy szerkezeti egységbe tartozó alapterület nagysága zöldségtermesztés esetén legalább 1000 m², virágtermesztés esetén legalább 500 m². Bővítés esetén az üzemben a meglévő és a bővítéssel megvalósuló fóliaházak alapterületének el kell érnie legalább az 1500 m² nagyságot, virágtermesztés esetén legalább az 1000 m² nagyságot úgy, hogy a bővítésnek ugyanolyan, ebben a bekezdésben előírt minimális méretbeli és műszaki feltételeknek kell megfelelnie, mintha teljesen új építésű lenne.

Bővítés esetén a meglévő növényházban a minimális vápamagasságnak 2 méternek kell lennie. Csepegtető öntözés hiányában azok beépítése a meglévő fóliaházba kötelező.

3. Új, nagylégtérű, egyhajós hideghajtató fóliásátrak építése

Üzemi szinten legalább 1000 m² összes alapterület nagyságot kell elérnie a kedvezményezettnek. A megépítésre kerülő fóliaházak horganyzott fémcső bordákkal és tartólábakkal, legalább 7,5 méteres fesztávolsággal készülhetnek. A fedésre felhasznált fóliának UV stabilnak és legalább 150 mikron vastagságúnak kell lennie. A művelet keretében a kedvezményezettnek meg kell valósítania öntözőrendszert, attól függetlenül, hogy az öntözőrendszer költsége jelen felhívás keretében nem számolható el.

4. Blokkrendszerű hideghajtató fóliaházak építése

Üzemi szinten legalább 1000 m² összes alapterület nagyságot kell elérnie a kedvezményezettnek. A blokkrendszerű mobil fóliaházak horganyzott fémcső bordákkal és tartólábakkal, legalább 4,5 méteres hajószélességgel készülhetnek. Gyümölcstermesztés⁷ esetén beton támasztó oszlopokkal és tartólábakkal, legalább 4 méteres hajószélességgel, továbbá oldal vektor hálós kivitelben horganyzott fémcső bordákkal és tartótáblákkal, vagy beton támasztó oszlopokkal és lábakkal, valamint legalább 3 méteres hajószélességgel is készülhetnek. A fedésre felhasznált fóliának UV stabilnak és legalább 150 mikron vastagságúnak kell lennie. A művelet keretében a kedvezményezettnek meg kell valósítania a fóliaház működtetéséhez szükséges öntözőrendszert attól függetlenül, hogy az öntözőrendszer költsége jelen felhívás keretében nem számolható el.

5. Meglévő fóliaházak vagy üvegházak növényházak technológiai korszerűsítése

A korszerűsítés beépítendő technológiáknak legalább 1000 m² alapterületű növényházra, egy szerkezeti egységben lévő vagy különálló üvegházakra és fóliaházakra irányulhat.

A talaj nélküli termesztés kiépítése esetén kötelező a tápoldat közvetítésére alkalmas közetgyapot vagy kókuszhangcs paplanok, téglák alkalmazása, a teljes tápoldat előállító-, elosztó- és adagolórendszer, a tápanyagtárolók, a programozható keverő berendezések, a tápoldattároló tartály, a szabályozható tápoldat adagolók, a fix építésű csővezetékek és a növényhez vezető rugalmas csövek beépítése.

6. Szociális és kiszolgáló helyiségek építése, meglévő üveg- vagy fóliaborítású növényházhoz kapcsolódó szociális és kiszolgáló helyiségek technológiai korszerűsítése, bővítése

⁷ Támogatott gyümölcsfajok: szamóca, málna, cseresznye, kajszibarack, őszibarack, csemegegyzölő.

A kiszolgáló létesítmények (nem kötelező jelleggel) tartalmazhatják: az áruvá készítést szolgáló termékmanipuláló, osztályozó, csomagoló helyiségek, az öntözés berendezéseinek (víztisztító, táoldatozó szivattyú), a göngyöleg tároló, a készáru raktár, a növényvédőszer raktár, a klímakomputer vezérlő helyisége, az adminisztrációs munkavégzésre szolgáló iroda, közlekedő, tehergépjárművek rakodását segítő rámpa és a szociális helyiségek (étkező, öltöző, melegedő, zuhanyzó, WC) kialakítását.

Új építésű szociális és kiszolgáló helyiségek létesítése esetén elszámolható költségként az ide sorolt helyiségek alapterülete az új építéssel érintett, támogatott létesítmények együttes, természetű felület méretének legfeljebb 10%-áig terjedhet.

A művelet célján túlmutató szociális és kiszolgáló helyiségek építése, bővítése és korszerűsítése nem támogatható.

2. Normál hőmérsékletű (0/+7C°) hűtőházak, hűtőtárolók, valamint zöldség- és burgonyatárolók építészeti-műszaki tartalmára vonatkozó előírások

1. Hűtőkamrák létesítése, hűtő konténerek beszerzése 99 m³ hűtött légtérig

Normál hőmérsékletű (0/+7C°) hűtőkamrák létesítése esetén a legkisebb támogatott hűtött légtérnek el kell érni a 13 m³-t, a felhasznált szendvicspanel falvastagsága legalább 80 mm kell legyen. Tartalmaznia kell a teljes hűtőgépeszeti rendszert (on/off klíma „split aggregát” beépítése nem támogatott), LED világítást, a beépített ajtónak ÉMI minősítéssel kell rendelkeznie.

2. Új építésű hűtőházak, hűtőtárolók, zöldség- és burgonyatárolók létesítése és meglévő hűtőházak hűtőtárolók, zöldség- és burgonyatárolók bővítése

Az épületeknek könnyűszerkezetes konstrukcióban kell megépülniük, és a könnyűszerkezetes épületekre vonatkozó építési, valamint a hőszigetelésre és az energiahatékonyságra vonatkozó hazai és európai minőségi előírásoknak meg kell felelniük.

A hűtőházak, hűtőtárolók tartalmazzák:

- az építmények funkciójának ellátásához szükséges összes épületgépeszeti, technológiai és biztonságtechnikai berendezést,
- a hűtési technológiát (kompresszorok, aggregátok, elpárologtatók, kondenzátorok, vezérlők, szabályozók, összekötőelemek) és annak működését szolgáló elemeket.
- az előtereket, a felvonulási, a megvalósításhoz szükséges ideiglenes építményeket, ha a műszaki terv előírja.

A hűtőházon belül több, különböző technológiával felszerelt hűtőtároló egység is kialakítható.

Zöldség- és burgonyatárolók esetében az építménynek tartalmazni kell az épületgépeszeti berendezéseket, a megvilágítást, az elektromos hálózatot, a tűzvédelem elemeit és az állagmegóvás céljára beépített technológiák gépeszeti elemeit (párásítás, szellőztetés). A hűtés a külső levegő bevezetésével, keringtetésével kell, hogy történjen.

3. Hűtőházak, hűtőtárolók, zöldség- és burgonyatárolók technológiai korszerűsítése

Hűtőházak, hűtőtárolók esetében a hűtési technológia komplett, vagy a hűtési technológia elemeinek a cseréje, a régi technológiai elemek (kompresszorok, aggregátok, elpárologtatók, kondenzátorok, vezérlők, szabályozók, összekötő elemek) bontása, új elemek beépítése, besabályozása az épületszerkezetek megtartása mellett. A felújítás keretében az adott hűtőházon belül különböző technológiával üzemelő tároló is kialakításra kerülhet.

Zöldség- és burgonyatárolók esetében páratartalom szabályozó rendszer cseréje az épületszerkezet megtartása mellett.

4. Új kiszolgáló helyiségek építése, meglévő hűtőházakhoz, hűtőtárolókhoz, zöldség- és burgonyatárolókhoz kapcsolódó kiszolgáló helyiségek bővítése, korszerűsítése

A kiszolgáló létesítmények (nem kötelező jelleggel) tartalmazhatják: a hőmérséklet szabályozását, áruvá készítést szolgáló termékmanipuláló, osztályozó, csomagoló helyiségek, göngyölegátroló, és/vagy géptároló, adminisztrációs munkavégzésre szolgáló iroda, közlekedő, tehergépjárművek rakodását segítő rámpa kialakítását.

Az épületeknek könnyűszerkezetes konstrukcióban kell megépülniük, és a könnyűszerkezetes épületekre vonatkozó építési, valamint a hőszigetelésre és az energiahatékonyságra vonatkozó hazai és európai előírásoknak meg kell felelniük.

5. Új szociális helyiségek építése, meglévő hűtőházakhoz, hűtőtárolókhoz, zöldség- és burgonyatárolókhoz kapcsolódó szociális helyiségek bővítése, korszerűsítése

A szociális helyiségek a dolgozók megfelelő munkakörülményeinek biztosítását szolgálják: étkező, öltöző, melegedő, zuhanyzó, WC.

Új építésű szociális helyiségek esetén elszámolható költségként az ide sorolt helyiségek alapterülete az új építéssel érintett, támogatott létesítmények együttes alapterület méretének legfeljebb 10%-áig terjedhet.

A művelet célján túlmutató szociális és kiszolgáló helyiségek építése, bővítése és korszerűsítése nem támogatható.

3. Tavaszi fagykár megelőzését szolgáló eszköz, berendezés, technológia beszerzése és telepítése

1. Építési tevékenység kizárólag a rögzített légkeverő berendezés létesítése kapcsán támogatott.
2. Amennyiben a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet alapján környezeti hatástanulmányt szükséges készíteni, úgy azt legkésőbb az első kifizetési kérelemhez csatolni kell.

II. 3. D) alcélterület: Gyümölcstermő-, gyógy-, aroma és fűszernövény, borszőlő ültetvény telepítése

1. Gyümölcstermő ültetvények telepítéséhez kapcsolódó előírások⁸

1. A 9. melléklet I. táblázatában szereplő gyümölcsfajokból⁹, legalább az előírt tőszámmal (konvencionális művelésmódú ültetvény esetében legalább a 'C' oszlopban, ökológiai művelésmódú ültetvény esetében a 'D' oszlopban meghatározott tőszámmal) telepített ültetvény létrehozása támogatott. A legkisebb támogatható ültetvénytérületnek a telepítési terv szerint el kell érnie az 1,0 hektár területnagyságot, a legkisebb támogatható táblaméretnek a 0,5 hektár területnagyságot, kivéve szamóca, húsos som, spárga telepítése esetén, ahol a legkisebb támogatható ültetvény- és táblaméret egységesen 0,5 hektár.
2. A támogatási kérelem benyújtásakor csatolni kell legalább a telepítési hatósághoz (lásd: Fogalomtár) benyújtott, az ültetvénytelepítés szándékának bejelentését igazoló dokumentumot. Ha a támogatási kérelem benyújtásakor rendelkezésre áll, a telepítési tervezett ültetvény telepítési szándéka bejelentésének a telepítési hatóság általi nyilvántartásba vételét igazoló dokumentumot egyaránt. Spárga telepítése esetében a FruitVeB – Magyar Zöldség-Gyümölcs Szakmaközi

⁸ Felhívjuk a Tisztelt Kedvezményezett figyelmét, hogy a védett és a fokozottan védett növény- és állatfajokról, a fokozottan védett barlangok köréről, valamint az Európai Közösségben természetvédelmi szempontból jelentős növény- és állatfajok közzétételéről szóló 13/2001. (V. 9.) KöM rendelet szerint a homoktövis (Hippophae rhamnoides) kertészeti változatai is védelem alá esnek. Kérjük, telepítési szándék esetén forduljanak a területileg illetékes Kormányhivatal természetvédelmi hatáskörben eljáró járási hivatalához a természetbe vonásához szükséges engedély beszerzése ügyében.

⁹ Mogoró ültetvény vonatkozásában mikorrhizált csemete telepítése is támogatott.

Szervezet igazolását szükséges benyújtani arról, hogy a termőhely alkalmas spárga termesztésére.

- a) Legkésőbb az első kifizetési kérelemhez mellékelni kell a telepítésre kerülő ültetvény telepítési szándéka bejelentésének a telepítési hatóság általi nyilvántartásba vételét igazoló dokumentumot – ha az a támogatási kérelemmel együtt nem került benyújtásra.
3. Kizárólag a gyümölcs termőhelyi kataszterben, **a telepítendő gyümölcsfaj vonatkozásában legalább termesztésre alkalmas minősítéssel szereplő földterületre tervezett ültetvény telepítése támogatható.** A támogatási kérelemhez mellékelni kell a gyümölcs termőhelyi kataszter bejegyzéséről kiadott határozat másolatát, vagy a termőhelyi katasztert vezető szerv igazolását arról, hogy a terület az adott gyümölcsfaj vonatkozásában szerepel a gyümölcs termőhelyi kataszterben.
4. A kedvezményezett **köteles** a telepített ültetvényt annak termőre fordulásától a 9. melléklet I. táblázat 'E' oszlopában meghatározott határidőig **termesztésben tartani.**
5. Ökológiai művelésmódú ültetvény esetében a kedvezményezett köteles a támogatással létrehozott ültetvényt annak termőre fordulásától a 9. melléklet I. táblázat 'F' oszlopában meghatározott ideig átállt ökológiai státuszban tartani.
- a) a) ökológiai művelésmódú ültetvény esetében a záró kifizetési kérelemhez be kell nyújtani a támogatással létrehozott ültetvény legalább átállás alatti státuszának igazolását.
6. Az ültetvénytelepítéshez kapcsolódóan kötelező a 11. melléklet I. pontjában rögzített minimális adattartalmú **telepítési terv benyújtása a támogatási kérelem mellékleteként.**
7. A telepítés során felhasználható szaporítóanyagra vonatkozó előírások:
- a) a telepítendő fajtának szerepelni kell a hazai Nemzeti Fajtajegyzékben vagy az Európai Unió valamely tagállamának nemzeti fajtajegyzékében. A figyelembe vett fajtajegyzékben 'magoncalany' vagy 'klónalany' megnevezéssel szereplő fajta telepítése nem támogatott,
 - b) telepítéshez, az alábbi c) pontban megnevezett fajok kivételével hatóság által certifikált kategóriában tanúsított, vagy CAC (csemegezőlő esetében standard) kategóriájú szaporítóanyag használható fel,
 - c) szilva, kajszli, őszibarack, valamint nektarin esetében certifikált kategóriájú szaporítóanyag használható fel.
8. Az első, a szaporítóanyag elszámolását is tartalmazó kifizetési kérelemhez mellékelni kell a felhasznált szaporítóanyagra vonatkozó, a kérelmező nevére kiállított származási igazolás másolatát, nem Magyarországról származó szaporítóanyag esetén a kérelmező nevére kiállított, a felhasznált szaporítóanyag származását igazoló dokumentumot (adás-vételét igazoló számla, szállítólevél, származási igazolás).
9. A kedvezményezettnek az ültetvény nem termő időszakában is eleget kell tennie ápolási kötelezettségének (lásd: Fogalomtár). Az ápolási kötelezettség teljesítéséről az ültetvény nem termő időszakában **köteles gazdálkodási naplót vezetni.**
10. A kedvezményezettnek az ültetvénytelepítést a telepítési terv szerint kell megvalósítania, amelyről legalább a 10. melléklet I. pontja szerinti tartalmi elemekkel rendelkező **telepítési naplót köteles vezetni.**
11. A kötelező termesztésben tartási idő alatt az ültetvény beállottságának (lásd: Fogalomtár) el kell érni a 90%-os mértéket.

2. Élő gyógy-, aroma- és fűszernövény ültetvényekhez kapcsolódó tevékenységek

1. A 9. melléklet III. táblázatában szereplő¹⁰ gyógy-, aroma- és fűszernövényekből, az előírt követelményeknek megfelelő **új ültetvény telepítése**: a legkisebb támogatható ültetvényt méretnek a telepítési terv szerint el kell érnie a 0,5 hektár terület nagyságát, a legkisebb támogatható parcella méretnek a 0,5 hektár terület nagyságát.
2. Támogatás a 9. melléklet III. táblázatában meghatározott fajok vonatkozásában, legalább a 'C' vagy a 'G' oszlopban meghatározott tőszámú/sortávolságú ültetvény telepítéséhez adható.
3. A kedvezményezett köteles a telepített ültetvényt annak termőre fordulásától a 9. melléklet III. táblázat 'D' vagy 'F' oszlopában meghatározott ideig művelésben tartani.
4. A félcserje és lágyszárú típusú fajok (9. melléklet III. táblázat 2.-5. fajcsoport) esetén a felhasznált szaporítóanyag megfelelőségét az első, a szaporítóanyag elszámolását is tartalmazó kifizetési kérelemhez mellékelve, a következő okiratok egyikével szükséges igazolni:
 - a) a vetőmag minősítését a zöldség szaporítóanyagok előállításáról és forgalomba hozataláról szóló 50/2004. (IV. 22.) FVM rendelet szerinti igazoló okirat,
 - b) a legalább a vetőmag fajazonosságát, tisztaságát és csírákéességét tartalmazó szállítói igazolás,
 - c) a növénytermesztési hatóság által kiállított, a vetőmag fajazonosságára, tisztaságára és csírákéességére vonatkozó vizsgálati jegyzőkönyv,
 - d) vásárolt lágyszárú, illetve félcserje palánták esetén zöldségpalánta vagy dísznövény szaporítóanyag-kísérő okmány,
 - e) saját nevelésű, magról vetett palánta esetén a kiindulási vetőmagra vonatkozóan jelen felsorolás a)-c) pontjaiban leírtak egyike,
 - f) vegetatív úton előállított szaporítóanyag esetén a területileg illetékes növényegészségügyi hatóság „mentes” minősítésű szemlejegyzőkönyve.
5. Fás szárú, cserje típusú fajok (9. melléklet III. táblázat 1. fajcsoport) esetén, a felhasznált szaporítóanyag megfelelőségét az első, a szaporítóanyag elszámolását is tartalmazó kifizetési kérelemhez mellékelve, a következő okiratok egyikével szükséges igazolni:
 - a) gyümölcs vagy erdészeti szaporítóanyag származási igazolvány,
 - b) dísznövény szaporítóanyag kísérő okmány,
 - c) saját előállítású szaporítóanyag esetén a területileg illetékes növényegészségügyi hatóság „mentes” minősítésű szemlejegyzőkönyve.
6. Az ültetvénytelepítéshez kapcsolódóan kötelező a 11. melléklet II. pontjában rögzített minimális adattartalmú **telepítési terv benyújtása a támogatási kérelem mellékleteként**.
7. A kedvezményezettnek az ültetvény nem termő időszakában is eleget kell tennie ápolási kötelezettségének (lásd: Fogalomtár). Az ápolási kötelezettség teljesítéséről az ültetvény nem termő időszakában **köteles gazdálkodási naplót vezetni**.

¹⁰ A mellékletben nem szereplő, élő növény (kivéve: bodza) telepítése akkor támogatott, ha arról a kedvezményezett a Gyógynövény Szövetség és Terméktanács által kiállított szakmai ajánlással rendelkezik. A szakmai ajánlásnak tartalmaznia kell a 9. melléklet III. táblázat szerinti csoport besorolást és szakmai követelményeket.

8. A kedvezményezettnek az ültetvénytelepítést a telepítési terv szerint kell megvalósítania, amelyről a 10. melléklet I. pontja szerinti, minimális tartalmi elemekkel rendelkező **telepítési naplót köteles vezetni**.
9. A kötelező termesztésben tartási idő alatt a fás szárú, cserje és félcserje típusú növényekből létrehozott ültetvény beállottságának (lásd: Fogalomtár) el kell érni a 90%-os mértéket.

3. Borszőlőültetvény telepítéshez kapcsolódó tevékenységek

1. Új borszőlőültetvény telepítése: a legkisebb támogatható ültetvénytérületnek és a legkisebb támogatható táblaméretnek egyaránt el kell érni a 0,25 ha-t. A támogatható tevékenység magában foglalja az ültetvény művelésmódjának megfelelő támrendszer kialakítását is.
2. A támogatási kérelem benyújtásakor mellékelni kell a terület fekvése szerint illetékes hegybíró által kiadott **új telepítési engedélyt**.
3. A kedvezményezett köteles a borszőlőültetvény telepítését a jóváhagyott talajvédelmi terv és a hegybíró által kiadott telepítési engedély, továbbá a telepítési terv szerint megvalósítania, amelyről a 10. melléklet II. pontja szerinti, minimális tartalmi elemekkel rendelkező **telepítési naplót köteles vezetni**.
4. A telepítéshez felhasznált szaporítóanyag származását az első, a szaporítóanyag elszámolását is tartalmazó kifizetési kérelem benyújtásakor kell igazolni. A kifizetési kérelemhez mellékelni kell a felhasznált szaporítóanyagra vonatkozó, a kérelmező nevére kiállított származási igazolás másolatát, nem Magyarországról származó szaporítóanyag esetén a kérelmező nevére kiállított, a felhasznált szaporítóanyag származását igazoló dokumentumot (adás-vételét igazoló számla, szállítólevél, származási igazolás). A felhasznált szaporítóanyag lehet:
 - a) engedélyes árutermelő szőlő iskolában előállított, hatóság által ellenőrzött, a szőlő szaporítóanyagok előállításáról, minősítéséről és forgalomba hozataláról szóló 87/2006. (XII. 28.) FVM rendelet 8. melléklete szerint minősített ültetési anyag,
 - b) nem Magyarországról származó szaporítóanyag esetén a hazai minőségi előírásoknak minden tekintetben megfelelő ültetési anyag.
5. **A kedvezményezett köteles a telepített ültetvényt a műveletmegvalósítás befejezésétől számított 13. borpiaci év végéig művelésben tartani.**
6. A kedvezményezettnek az ültetvény nem termő időszakában is eleget kell tennie ápolási kötelezettségének (lásd: Fogalomtár). Az ápolási kötelezettség teljesítéséről az ültetvény nem termő időszakában **köteles gazdálkodási naplót vezetni**.
7. Az ültetvénytelepítéshez kapcsolódóan kötelező a 11. melléklet III. pontjában rögzített minimális adattartalmú **telepítési terv benyújtása a támogatási kérelem mellékleteként**.
8. A telepített ültetvénynek el kell érnie a hektáronkénti **legalább 4000 db** oltvány vagy dugvány tőszámot.
9. A borszőlőültetvény telepítés kizárólag új, korábban nem használt alapanyagok beszerzésével, valamint felhasználásával hajtható végre.
10. **A felhívás szerint telepítési támogatás kizárólag borvidékbe sorolt településen megvalósuló, új telepítési engedély alapján telepített ültetvényekre vehető igénybe.**

A borvidékek felsorolását a szőlő- és bortermelet részletes szabályairól szóló 26/2021. (VII. 29.) AM rendelet 1. melléklete tartalmazza. Adott borvidék vonatkozásában figyelembe vehető települések megtalálhatók az adott borvidék oltalom alatt álló eredetmegjelölés termékleírásának

IV. „Körülhatárolt terület” fejezetében (a termékleírások a következő linken érhetők el: <https://gi.kormany.hu/foldrajzi-arujelzok>).

11. A művelési kötelezettség ideje alatt az ültetvény beállottságának az első öt borpiaci évben el kell érnie a 90%-os szintet, az ezt követő nyolc borpiaci évben a 85%-os szintet.

III. A 2. célterület alapján támogatott egyes tevékenységekhez kapcsolódóan a hatósági engedélyeztetéssel, dokumentumokkal kapcsolatos elvárások

1. **Építési tevékenység esetén** a támogatási kérelemhez a kedvezményezett nevére szóló építészeti-műszaki tervdokumentációt csatolni kell.

Építési tevékenység esetén a támogatási kérelemhez csatolni szükséges a 2. melléklet szerinti nyilatkozatot arról, hogy mely tevékenység minősül építési engedély vagy bejelentés köteles tevékenységnek, és melyek az építési engedély nélkül végezhető építési tevékenységek. Az ültetvény védelmét biztosító kerítés, az ültetvényhez tartozó egyszerű vagy jégálló tartására alkalmas támrendszer építése, borszőlőültetvény telepítése esetén az ültetvény művelési módja szerinti támrendszer¹¹ kialakítása és a rögzített (telepített) légkeverő berendezések beton talapzatának kialakítása esetében nem szükséges tervezői nyilatkozat, de a megfelelő jogosultsággal rendelkező tervező által készített építészeti-műszaki dokumentáció benyújtása ezekben az esetekben is szükséges.

Felhívjuk a Kedvezményezettek figyelmét, hogy az építészeti-műszaki dokumentáció támogatási kérelemhez történő csatolása minden esetben szükséges, akkor is, ha az már korábban csatolásra került az építési engedélyhez.

2. Engedélyköteles építési és/vagy bányakapitánysági tevékenység esetén az első érintett kifizetési kérelemhez mellékelni kell a kedvezményezett nevére szóló, végleges építési és/vagy bányakapitánysági engedélyt a hozzá kapcsolódó engedélyezési záradékkal ellátott építészeti-műszaki tervdokumentációval együtt (ha korábban nem került benyújtásra).
3. Engedélyköteles építési tevékenység esetén a záró kifizetési kérelemhez mellékelni kell a végleges használatbavételi engedélyt vagy hatósági igazolást arról, hogy a hatóság a használatbavételt tudomásul vette.
4. Nem engedélyköteles építési tevékenység esetén a záró kifizetési kérelemhez mellékelni kell a műszaki átadás-átvételi jegyzőkönyvet, hibalista esetén a műszaki ellenőr teljesítésigazolásával a teljes körű javításról.
5. Ha a művelet megvalósítása tartalmaz vízjogi engedélyköteles beruházást, úgy a támogatási kérelem benyújtásakor elegendő a vízjogi engedély iránti eljárás megindítását igazoló dokumentumot benyújtani. Legkésőbb az első érintett kifizetési kérelemhez mellékelni kell a végleges vízjogi létesítési engedélyt és a záradékolt építészeti-műszaki tervdokumentációt.

A záró kifizetési kérelemhez mellékelni kell a végleges vízjogi üzemeltetési engedélyt vagy a vízügyi hatóság igazolását vagy nyilatkozatát arról, hogy a vízügyi hatóság nyilvántartásában szerepel az objektum annak azonosítószáma alapján, és a használatbavétel/az üzemeltetés tudomásul vette. Ennek hiányában az üzemeltetési engedélyezési kérelem vagy a használatbavétel/az üzemeltetés tudomásul vétele iránti kérelem benyújtására vonatkozó igazolás/nyilatkozat csatolása szükséges. Nem engedélyköteles vízjogi tevékenység esetén az első érintett kifizetési kérelemhez mellékelni kell a bejelentési kötelezettség teljesítéséről, és annak vízügyi hatóság részéről történő elfogadásáról szóló igazolást vagy nyilatkozatot.

6. Építéssel járó tevékenység esetén az adott szakterületre jogosultsággal rendelkező műszaki ellenőr alkalmazása, e-építési és felmérési napló vezetése kötelező. Ha az építési tevékenység nem építési engedélyköteles és/vagy az építőipari kivitelezési tevékenységről szóló 191/2009.

¹¹ A műszaki dokumentációnak tartalmaznia kell az ültetvény művelési módja szerinti támrendszeréről készített vázrajzot, amelyben fel kell tüntetni az oszlopok és karók méretét, távolságát, a huzalok átmérőjét és talajtól mért távolságukat, a vég- és soroszlop anyagát, valamint a végoszlop rögzítés módját.

(IX. 15.) Korm. rendelet alapján nem állna fenn az építésnapló-vezetési kötelezettség, akkor az építési és felmérési napló elektronikusan vagy papír alapon is vezethető.

7. Csak szereléssel járó technológiák beszerzése, csak szereléssel járó fejlesztések esetén (például: etetés-itatás technológia, lámpacsere) elegendő technológiai leírás és a megvalósítási helyet ábrázoló helyszínrajz, valamint vázrajz benyújtása, építészeti-műszaki dokumentáció benyújtására nincs szükség. Adott technológia vagy fejlesztés esetében - amennyiben a technológiai leírás nem tartalmazza – tervezői, kivitelezői vagy forgalmazói nyilatkozatot kell arról benyújtani, hogy az adott tevékenység megvalósítása csak szereléssel jár, építési elemeket nem tartalmaz.
8. Csak szereléssel járó technológiák beszerzése esetén nem szükséges építési napló és felmérési napló vezetése, illetve műszaki ellenőr alkalmazása.
9. A művelet megvalósítását szolgáló gazdasági esemény megtörténtét hitelesen igazoló eredeti dokumentumoknak a kedvezményezett nyilvántartásában fizikailag elkülönítetten, ellenőrzésre alkalmas, rendezett formában rendelkezésre kell állniuk.

IV. A 2. célterület alapján támogatott egyes tevékenységekhez kapcsolódóan a műveletek tervezésével, megvalósításával kapcsolatos elvárások

1. A fenntartási kötelezettség időtartama alatt a támogatással megvalósított beruházás tárgya nem idegeníthető el, nem adható bérbe, jótállás alapján történő csere, amortizáció, lopás, működésképtelenné, használhatatlanná válás esetén a támogatóhoz történő bejelentést követően – a bejelentés alapjául szolgáló igazoló dokumentumokat mellékelve – saját forrásból lecserélendő.
2. Építési tevékenység megvalósítása esetén a támogatási és kifizetési kérelem összeállítása során, a Kincstár honlapján közzétett Építési Normagyűjtemény (a továbbiakban: ÉNGY) alkalmazandó. A támogatási kérelem keretében történő költségvetés tervezését a támogatási kérelem benyújtásakor érvényes ÉNGY-ben szereplő tételek azonosítója szerint kell elvégezni. A kifizetési kérelem vonatkozásában a kifizetési kérelem benyújtásakor érvényes ÉNGY referenciaárak mértékéig, közbeszerzési eljárás lefolytatásával megvalósuló beruházás esetén a támogatási okiratban a tevékenységre jóváhagyott összeg mértékéig lehet elszámolni. Ha a kifizetési kérelem benyújtásakor érvényes ÉNGY nem tartalmazza az elszámolandó építési tételt, akkor – a kifizetési kérelem és a támogatási kérelem benyújtása közötti időszakon belül – az utolsó olyan, érvényes ÉNGY-t kell figyelembe venni, amelyben az építési tétel szerepelt.
3. Építési tevékenység végzése esetén a kedvezményezett az elszámolni kívánt bizonylattal együtt az ÉNGY szerinti bontású számlarészletezőt is benyújtja a kifizetési kérelemhez.

A számlarészletezőnek különösen az alábbi tartalmi elvárásoknak kell megfelelnie:

- a számla kiállítója által hitelesítésre került
- hivatkozik a kapcsolódó számlájára
- tartalmazza az áfa összegét, a kapcsolódó tevékenység azonosítóját, a tétel ÉNGY szerinti kódját és megnevezését, a mennyiséget, az egységárat, valamint az összesített árat.

4. Ha az elszámolni kívánt építési tételek nem sorolhatóak be az ÉNGY tételazonosítói szerint, akkor a kedvezményezett legalább három, azonos funkcióra vonatkozó összehasonlítható műszaki tartalommal rendelkező részletes és tételes – egymástól és a kedvezményezett személyétől független kibocsátótól származó magyar nyelvű, a KAP Vhr. 3. melléklete szerinti tartalmi elemekkel rendelkező árajánlatot kötelező csatolni a támogatási kérelméhez. A támogatási kérelemben a költséghatékonyságot és a támogatási kérelem céljait figyelembe vevő legkedvezőbb árajánlattal rendelkező építési tételt kell feltüntetni, amelyet szakmai indokolással kell ellátni.
5. Gép, eszköz és technológiai berendezés beszerzése esetén a kedvezményezett a támogatási kérelem mellékleteként köteles benyújtani három, a KAP Vhr. 3. melléklete szerinti tartalmi elemekkel rendelkező, egymástól és a kedvezményezettől független forgalmazótól származó,

azonos funkcióra vonatkozó, összehasonlítható műszaki paraméterekkel rendelkező gépre, eszközre, technológiai berendezésre vonatkozó árajánlatot. A támogatási kérelemben a költséghatékonyságot, az „értéket a pénzért” elvet és a támogatási kérelem céljait figyelembe vevő legkedvezőbb ajánlattal rendelkező gépet, eszközt vagy technológiai berendezést kell feltüntetni, mint elfogadott árajánlatot, amelyet szakmai indokolással kell ellátni.

Forgalmazó alatt nem kizárólagosan magyar forgalmazó értendő.

6. Szolgáltatás vásárlása esetén (könyvvizsgálat, a műveletmenedzsment és a művelet-előkészítés kivételével) szintén három árajánlat benyújtása szükséges.
7. A forinttól eltérő pénznemben kiállított árajánlat esetén az árajánlatban szereplő építés megvalósításának, gép-, eszköz- és technológiai berendezés beszerzésének költségét és az arra jutó támogatás összegét az árajánlat kiállításának időpontjában érvényes, a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) által közzétett hivatalos devizaárfolyamon kell forintra átszámítani. Ha az árajánlat magyar forintban is tartalmazza az elszámolni kívánt tétel értékét, úgy a magyar forintban megadott érték tekintendő az árajánlat érvényes értékének.
8. A piaci ár alátámasztásaként nem fogadható el olyan árajánlat, megrendelő, szerződés, utasítás, egyéb kötelezettségvállalás, amely olyan ajánlattevőtől származik, aki/amely a KAP Vhr. 5. melléklet 2.3.2.5. pontjában foglaltak alapján nem minősül függetlennek.

Érvénytelen ajánlat nem vehető figyelembe alátámasztó dokumentumként. Az előírás betartása a kedvezményezett felelőssége.

Az árajánlatok kiállításával és érvényességével kapcsolatos előírásokat az ÁÚF tartalmazza.

9. A kifizetési kérelemmel csak annyi anyaghoz tartozó költség kerülhet elszámolásra – a hozzá kapcsolódó elszámolható munkadíjjal együtt – amennyi anyag a támogatott művelettel kapcsolatosan ténylegesen felhasználásra került. Az ÉNGY-ben szereplő építési tételek esetén az anyagköltség a hozzá kapcsolódó munkadíj költséggel együtt, ugyanazon számla alapján kerülhet elszámolásra.
10. A műszaki teljesítmény igazolása valamennyi beépítésre kerülő építési termék vonatkozásában kötelező, az építési termék építménybe történő betervezésének és beépítésének, ennek során a teljesítmény igazolásának részletes szabályairól szóló 275/2013. (VII. 16.) Korm. rendeletben foglaltak szerint, melyet a támogató felszólítására vagy a helyszíni vizsgálat során kell bemutatni.
11. A művelet keretében kizárólag olyan **elsőként a művelet keretében üzembe helyezett**, a támogatási kérelem benyújtásának évétől számított **legfeljebb három éve gyártott** gépek, eszközök, technológiai berendezések beszerzése és beépítése támogatható, amely a támogatható tevékenység megvalósítását szolgálja.
12. A beszerezni kívánt gépeknek, eszközöknek, technológiáknak meg kell felelniük a vonatkozó európai uniós irányelveknek, szabványoknak, illetve az azokat átültető magyar jogszabályoknak, szabványoknak, környezetvédelmi előírásoknak, továbbá a közvetlenül alkalmazandó európai uniós jogi aktusokban foglalt feltételeknek.
13. A művelet megvalósítási helye (nem helyhez rögzítetten üzemeltethető támogatott gép, berendezés állandó tárolási helye) a művelet végrehajtására rendelkezésre álló időtartam alatt, valamint a műveletmegvalósulás befejezését követően a fenntartási időszak alatt kizárólag a támogató előzetes hozzájárulásával változtatható meg. Építési tevékenységet tartalmazó művelet esetén a megvalósítási hely módosítására irányuló változás-bejelentés – a hatósági kötelezés miatt szükséges módosítás kivételével – a támogatási döntés véglegessé válását követő 6 hónapon túl nem nyújtható be.

4. A MŰVELETVÉGREHAJTÁS IDŐTARTAMA

4.1. A művelet megkezdése

Az **1. célterülethez kapcsolódó tevékenységek** a támogatási kérelem benyújtását megelőzően nem kezdhetők meg. A művelet megvalósítását a támogatási kérelem benyújtását követő napon a kedvezményezett saját felelősségére megkezdheti, de a művelet megkezdése nincs befolyással a támogatási kérelem értékelésére, és nem jelent előnyt annak elbírálása során, továbbá nem garantálja az igényelt támogatás elnyerését.

4.1.1. Kizárólag eszközbeszerzést tartalmazó művelet megkezdése

2. célterület vonatkozásában:

Kizárólag eszközbeszerzést tartalmazó művelet abban az esetben részesülhet támogatásban, ha a művelet keretében megvalósítani kívánt eszközbeszerzés a támogatási kérelem benyújtásakor nem minősül fizikailag befejezettnek (vagyis az üzembe helyezés nem történhet meg).

Fentiek alapján a kizárólag eszközbeszerzést tartalmazó művelet megvalósítását a kedvezményezett saját felelősségére megkezdheti a pályázati felhívás megjelenését követő napon, de a művelet keretében megvalósítani kívánt eszközbeszerzés nem minősülhet fizikailag befejezettnek a támogatási kérelem benyújtása napján. A művelet megkezdése nincs befolyással a támogatási kérelem értékelésére, és nem jelent előnyt annak elbírálása során, továbbá nem garantálja az igényelt támogatás elnyerését.

A művelet részét képező gép/eszköz/technológia/berendezés beszerzéséről szóló megrendelés/szerződés, az azokhoz kapcsolódó számla, egyszerűsített számla, előlegszámla vagy előlegbekérő kiállításának, teljesítésének és kiegyenlítésének dátuma nem lehet korábbi a pályázati felhívás megjelenését követő napnál.

Kérjük, hogy a megkezdett műveletre benyújtott támogatási kérelem esetén fordítsanak kiemelt figyelmet a 3.3. IV. pontban rögzített elvárásokra.

A támogatási kérelem benyújtása előtt felmerült költségeket a művelet részeként nem lehet elszámolni a következő kivételekkel:

- a 2023. január 1. napjánál nem korábbi dátummal kiállított tervezési dokumentáció költsége, valamint
- a 9.2 pont 1. alpontjában felsorolt, 2023. január 1-jénél nem régebben felmerült korlátozottan elszámolható költségek elszámolhatók.

A támogatott művelet megkezdésére és fizikai befejezésére vonatkozó részletes szabályokat az ÁÚF 6.2. pontja tartalmazza.

4.1.2. Építési tevékenységet tartalmazó művelet megkezdése

2. célterület vonatkozásában:

Építési engedélyköteles, vagy építési engedély nélkül végezhető építési tevékenységhez (beleértve a csak szereléssel járó technológiák beszerzését is) kapcsolódó támogatás a támogatási kérelem benyújtását megelőzően megkezdett művelethez nem igényelhető.

Ebben az esetben a támogatási kérelem benyújtását megelőzően megkezdett művelet a támogatási kérelem teljes elutasítását vonja maga után.

Új építés esetén a művelet megvalósítását a támogatási kérelem benyújtását követő napon a kedvezményezett saját felelősségére megkezdheti, de a művelet megkezdése nincs befolyással a támogatási kérelem értékelésére és nem jelent előnyt annak elbírálása során, továbbá nem garantálja az igényelt támogatás elnyerését.

Az ÁÚF-től eltérően korszerűsítésre, felújításra vagy bővítésre irányuló műveletelem kizárólag a támogatási okirat közzétételét követően kezdhető meg. A támogatási okirat közzétételét megelőzően megkezdett korszerűsítésre, felújításra, bővítésre, irányuló műveletelem az érintett műveletelem elutasítását vonja maga után. A korszerűsítésnek/felújításnak/bővítésnek minősülő támogatott tevékenységnek a pénzügyileg és műszaki-fizikai értelemben is elkülöníthető eleme kerül elutasításra, ha az építési tevékenységet, vagy azt megelőző bontási tevékenységet a támogatási okirat közzétételét megelőzően kezdte meg a kedvezményezett, és emiatt az eredeti/kiinduló állapot a támogatási kérelemhez csatolt bemutató fotódokumentáció alapján vagy előzetes helyszíni szemle keretében nem ellenőrizhető.

A támogatási kérelem benyújtása előtt felmerült költségeket a művelet részeként nem lehet elszámolni a következő kivételekkel:

- a 2023. január 1. napjánál nem korábbi dátummal kiállított tervezési dokumentáció költsége, valamint
- a 9.2 pont 1. alpontjában felsorolt, 2023. január 1-jénél nem régebben felmerült korlátozottan elszámolható költségek elszámolhatók.

Építési tevékenységet is tartalmazó művelet esetén a művelet részét képező gép/eszköz/berendezés/anyag/szolgáltatás beszerzéséről szóló megrendelés/szerződés, az azokhoz kapcsolódó számla, egyszerűsített számla, előleghozzájárulás vagy előleghozzájáruló kiállításának, teljesítésének és kiegyenlítésének dátuma sem lehet korábbi a támogatási kérelem benyújtását követő napon.

A támogatott művelet megkezdésére és fizikai befejezésére vonatkozó részletes szabályokat az ÁÚF 6.2. pontja tartalmazza.

4.1.3. Ültetvénytelepítésre vonatkozó művelet megkezdése

Ültetvénytelepítéshez kapcsolódó támogatás (D) alcélterülethez kapcsolódó tevékenységek) a támogatási kérelem benyújtását megelőzően megkezdett művelethez nem igényelhető.

Ebben az esetben a támogatási kérelem benyújtását megelőzően megkezdett művelet a támogatási kérelem teljes elutasítását vonja maga után. Ültetvénytelepítés esetén a művelet megvalósítását a támogatási kérelem benyújtását követő napon a kedvezményezett saját felelősségére megkezdheti, de a művelet megkezdése nincs befolyással a támogatási kérelem értékelésére és nem jelent előnyt annak elbírálása során, továbbá nem garantálja az igényelt támogatás elnyerését.

Az ÁÚF-től eltérően meglévő ültetvény kivágása kizárólag a támogatási okirat közzétételét követően kezdhető meg. A támogatási okirat közzétételét megelőzően elvégzett ültetvénykivágás esetén nem számolható el a 9. melléklet II/a. és IV. táblázat 1. és 2. soraiban szereplő 'ültetvény felszámolásának, kivágásának költsége'.

A támogatási kérelem elbírálása során a Kincstár előzetes helyszíni szemlét folytathat le, amennyiben a támogatási kérelemhez csatolt bemutató fotódokumentáció alapján az eredeti állapot nem ellenőrizhető.

A támogatási kérelem benyújtása előtt felmerült költségeket a művelet részeként nem lehet elszámolni a következő kivételekkel:

- a 2023. január 1. napjánál nem korábbi dátummal kiállított tervezési dokumentáció költsége, valamint
- a 9.2 pont 1. alpontjában felsorolt, 2023. január 1-jénél nem régebben felmerült korlátozottan elszámolható költségek elszámolhatók.

A támogatott művelet megkezdésére és fizikai befejezésére vonatkozó részletes szabályokat az ÁÚF 6.2. pontja tartalmazza.

4.2. A művelet végrehajtására rendelkezésre álló időtartam és a művelet befejezésére vonatkozó elvárások

1. célterület vonatkozásában:

1. A művelet működtetési időszaka a támogatási okirat véglegessé válását követő év január 1-jétől számított ötödik naptári év végéig terjedő időszak.
2. A támogatási okirat véglegessé válásával egyidejűleg kerül kifizetésre az 1. célterületre megítélt támogatási összeg első részlete (50%-a).
3. A kedvezményezett köteles a támogatási okirat véglegessé válását követő naptól számított legfeljebb 9 hónapon belül megkezdeni az üzleti terv végrehajtását.
4. A kedvezményezett köteles az üzleti tervben vállalt kötelezettségeket teljesíteni legkésőbb a működtetési időszak 4. évének végére.
5. Öt éves működtetési időszak teljesítése kötelező.

2. célterület vonatkozásában:

- A művelet fizikai befejezésére a támogatási okirat véglegessé válását követő naptól számított legfeljebb **24 hónap** áll rendelkezésre.

A kedvezményezett művelettel kapcsolatos pénzügyi elszámolása (záró kifizetési kérelem) benyújtásának végső határideje a támogatási okirat véglegessé válását követő naptól számított 25. hónap utolsó napja.

5. MŰVELETVÉGREHAJTÁSSAL KAPCSOLATOS EGYÉB ELVÁRÁSOK

5.1. Közbeszerzési kötelezettség

Közbeszerzési kötelezettség:

Felhívjuk a figyelmet a művelet keretében megvalósítandó beszerzések tekintetében esetlegesen fennálló közbeszerzési kötelezettségre. A közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény, valamint az irányadó egyéb jogszabályokban meghatározott kötelezettségek megállapítása és betartása a kedvezményezett kötelezettsége és felelőssége.

A közbeszerzési kötelezettségre vonatkozó részletes tájékoztatást az ÁÚF tartalmazza.

5.2. A fejlesztéssel érintett ingatlanra vonatkozó feltételek

Támogatás abban az esetben folyósítható, amennyiben a fejlesztéssel érintett ingatlan(ok) tulajdoni viszonyai az ÁÚF-ben foglaltaknak megfelelnek, és a művelet szempontjából ennek megfelelően **rendezett tulajdoni és/vagy használati viszonyokat a kedvezményezett biztosítja és igazolja a támogatási kérelem benyújtásával egyidejűleg.**

5.3. A művelet megvalósítása utáni kötelezettségek (működtetési vagy fenntartási kötelezettség)

A kedvezményezettet az **1. célterület** vonatkozásában működtetési kötelezettség terheli, amelynek időtartama alatt a jogosultsági feltételként előírt minimum 10 000 EUR STÉ üzemméret fenntartása kötelező.

A kedvezményezett a 2. célterület alapján megvalósított beruházás vonatkozásában a művelet fizikai befejezését követően fenntartási kötelezettség terheli.

1. A kedvezményezett a záró kifizetési kérelem elfogadásáról szóló döntés meghozatalától számított 5 évig, a támogatás visszafizetésének terhe mellett vállalja, hogy a támogatásban részesült ültetvény megfelel a KAP Vhr. 91. §-ban foglaltaknak.
2. Ha a támogatásban részesült fajokból létrehozott ültetvény kötelező termesztésben tartási ideje, illetve a termőévek száma 3 év, vagy 3 évnél kevesebb (9. melléklet I. táblázat 'E' oszlop, vagy III. táblázat 'D' és 'F' oszlop szerint meghatározott év), úgy a kedvezményezett a művelet pénzügyi befejezésétől számított 3 évig, a támogatás visszafizetésének terhe mellett köteles vállalni, hogy a művelet megfelel a KAP Vhr. 91. §-ban foglaltaknak.
3. Ökológiai művelésű ültetvény létrehozása esetén a kedvezményezett köteles a támogatásban részesült ültetvényt annak termőre fordulásától számított 5 évig átállt ökológiai státuszban tartani és annak megfelelően művelni.
4. Az ültetvény beállottságára vonatkozó előírások:
 - a) A kötelező termesztésben tartási idő alatt a 3.3. fejezet II. pont D) alcélterület 1. és 2. alpont szerint telepített új gyümölcstermő és fás szárú, cserje és félcserje típusú gyógy-, aroma- és fűszernövény ültetvények vonatkozásában a támogatással létrehozott ültetvény beállottsága (lásd: Fogalomtár) eléri a 90%-os mértéket.
 - b) Borszőlőültetvény telepítése esetében a művelési kötelezettség ideje alatt a 3.3. fejezet II. pont D) alcélterület 3. alpont szerint az ültetvény beállottságának az első öt borpiaci évben el kell érnie a 90%-os mértéket, az ezt követő nyolc borpiaci évben a 85%-os mértéket.
5. Gép, eszköz beszerzése esetén, továbbá építéssel/szereléssel járó tevékenységre vonatkozóan a kedvezményezett a záró kifizetési kérelem elfogadásáról szóló döntés meghozatalától számított 5 évig, a támogatás visszafizetésének terhe mellett vállalja, hogy a művelet megfelel a KAP Vhr. 91. §-ban foglaltaknak.

6. INDIKÁTOROK

6.1. Az indikátorok teljesítéséhez való hozzájárulás

A kedvezményezett a művelet megvalósításával hozzájárul a KAP ST-ben foglalt alábbi indikátor célértékek teljesítéséhez. Ezen indikátorokra vonatkozóan a kedvezményezettnek műveletszinten nem szükséges elérendő célértéket meghatároznia. Az indikátor célértékek teljesítéséhez a felhíváson kívül más, a KAP ST keretében meghirdetésre kerülő felhívás(ok) is hozzájárul(hat)(nak).

Kapcsolódó beavatkozás megnevezése	Eredménymutató	Eredménymutató átfogó célértéke	Kimeneti mutató	Kimeneti mutató értéke
RD05_B01_YFS_75 - Generációs megújulás fiatal mezőgazdasági termelők induló támogatásával	R.36. ^{PR} Generációs megújulás: KAP támogatás segítségével vállalkozást indító fiatal mezőgazdasági termelők száma, nemek szerinti bontással együtt	6800	O.25. Tevékenységkezdési támogatásban részesülő fiatal mezőgazdasági termelők száma (Kedvezményezettek)	2695
	R.37. Növekedés és munkahelyteremtés a vidéki	6900		

	térségekben: KAP projektek keretében támogatott új munkahelyek			
RD01b_E01_FRM_73 –Fiatal mezőgazdasági termelők beruházásainak támogatása	R.9. ^{PR} Gazdaságok korszerűsítése: A szerkezetátalakításra és korszerűsítésre – többek között az erőforrás- hatékonyság javítása érdekében – nyújtott beruházás támogatásban részesülő gazdaságok aránya	3,20%	O.20. A támogatásban részesülő, a gazdaságon belüli termelő beruházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma (Műveletek)	729

Az indikátorok aktuális célértékeit a hatályos KAP ST tartalmazza.

7. KIVÁLASZTÁSI ELJÁRÁSREND ÉS KIVÁLASZTÁSI KRITÉRIUMOK

7.1. A támogatási kérelmek kiválasztására vonatkozó eljárásrend

A felhívásra beérkező támogatási kérelmek a KAP Vhr. alapján standard kiválasztási eljárásrend alapján kerülnek elbírálásra.

A támogatási kérelmekről az IH vezetője szakaszos elbírálással dönt.

A támogató a kérelem tárgyában történő döntéshozatalt megelőzően egymásnak ellentmondó adatok, tények, körülmények, valamint a benyújtott iratok tartalmának tisztázása érdekében a kedvezményezettet írásban hiánypótlásnak nem minősülő adategyeztetésre vagy egyeztetésre hívhatja fel.

7.2. Jogosultsági feltételek és kiválasztási kritériumok

Támogatásban részesülhetnek azon műveletek, amelyek megfelelnek a vonatkozó jogszabályi feltételeknek, továbbá a felhívásban és annak mellékleteiben foglalt kritériumoknak.

1. Nem hiánypótlatható jogosultsági feltétel:

- a kedvezményezettnek átlátható szervezetnek kell minősülnie az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 1. § 4. pontja és 50. § (1) bekezdés c) pontja szerint.

Ha a nem hiánypótlatható jogosultsági feltételnek a támogatási kérelem nem felel meg, akkor a támogatási kérelem hiánypótlási felhívás nélkül visszautasításra kerül!

2. Hiánypótlatható jogosultsági feltételek

- a felhívás 13.1.1. pontja szerint a támogatási kérelemhez csatolandó dokumentumok.

Amennyiben a hiánypótlatható jogosultsági feltételeknek a támogatási kérelem nem felel meg, akkor hiánypótlási felhívásra kerül sor.

Ugyanazon tárgykörben hiánypótlásra csak egyszer van lehetőség.

3. Tartalmi értékelési szempontok

A jogosultsági feltételeknek megfelelő támogatási kérelmek a 3. mellékletben meghatározott tartalmi értékelési szempontok szerint elvégzett pontozással kerülnek értékelésre. Az így kialakult pontozási sorrend képezi a támogatási kérelmek támogathatóságára vonatkozó döntés alapját.

A tartalmi értékelési szempontok alapján **legfeljebb 100 pont adható**. Nem támogatható az a kérelem, amely esetében a kérelemre adott összpontszám nem éri el a **40 pontot**, továbbá az üzleti terv minőségére adható **60 pontszámon belül a 25 pontot, valamint az IH által meghatározott támogathatósági minimumpontszámot**. Ezen utóbbi mértéke a 40 pontot meghaladhatja, figyelemmel a támogathatónak ítélt kérelmek számára.

A tartalmi értékelési szempontok során vállalt kötelezettségekhez külön jogkövetkezmények fűződnek, amelyeket a 10. fejezet tartalmazza.

8. A FINANSZÍROZÁSSAL KAPCSOLATOS INFORMÁCIÓK

8.1. Támogatás formája

A támogatás **vissza nem térítendő támogatásnak** minősül.

8.2. Igényelhető támogatás

Az igényelhető vissza nem térítendő támogatás összege:

1. célterület (Generációs megújulás fiatal mezőgazdasági termelők induló támogatásával) vonatkozásában:

- **14,6 millió forint.**

2. célterület (Fiatal mezőgazdasági termelők beruházásainak támogatása) vonatkozásában:

- **legalább 10,5 millió forint, legfeljebb 75 millió forint**, azzal, hogy a beruházásnak el kell érni **a legalább 15 millió forint** elszámolható költséget.

Felhívjuk a kedvezményezettek figyelmét, hogy amennyiben a felhívás keretében nem támogatott, de a támogatási kérelemben megjelölt tételek után igényelt támogatások levonását követően a jóváhagyható támogatás összege az igényelhető minimum határ alá kerül, az a támogatási kérelem elutasítását vonja maga után!

A 2. célterület vonatkozásában a támogatás maximális mértéke:

- az összes elszámolható költség **70%-a**.

8.3. Igényelhető előleg a 2. célterület vonatkozásában

Jelen felhívás vonatkozásában **egyszeri elszámolás esetén, egy alkalommal** igényelhető előleg, melynek mértéke a támogatási döntésben a 2. célterületre meghatározott támogatási összeg, illetve a még el nem számolt, vagy elszámolásra még be nem nyújtott költségekre jutó támogatási összeg **legfeljebb 25 %-a**.

Többszöri elszámolás esetén a kedvezményezett kérelemmel előleget igényelhet a támogatási döntésben a 2. célterületre meghatározott támogatási összeg, illetve a még el nem számolt, vagy elszámolásra még be nem nyújtott költségekre jutó támogatási összeg **legfeljebb 25%-áig**, amellyel való teljes elszámolást követően **újabb, legfeljebb 25% előleg** igényelhető.

Ha a kedvezményezett az elszámolható költségek egy részével és ezáltal az arra jutó támogatással már elszámolt, vagy azok vonatkozásában kifizetési kérelmet nyújtott be, akkor az elszámolásra benyújtott költségekre, illetve támogatásra előleg már nem igényelhető.

Előleg igénybevétele esetén a kedvezményezett nem köteles biztosítékot nyújtani, de **köteles** valamely hitelintézetnél a KAP Vhr. 83. § (2)-(6) bekezdés szerinti **projektszámlát nyitni**. A kedvezményezett a projektszámla rendelkezésre állását az előlegre vonatkozó kérelem benyújtásával egyidejűleg köteles igazolni.

Az előleg teljes összegével az igényelt előleg folyósítását követően - a KAP Vhr. 81. § (1) bekezdésétől eltérően - legkésőbb **a záró kifizetési kérelemben kell elszámolni**, azonban felhívjuk a figyelmet, hogy többszöri elszámolás esetén az ismételt előleg igénylésre kizárólag az elsőként folyósított előleggel való teljes elszámolást (azaz a benyújtott kifizetési igénylésekben a kiadások előleg terhére történő elszámolásának Kincstár általi jóváhagyását) követően van lehetőség.

Az előleget kizárólag a művelet megvalósítására lehet felhasználni.

Nem jogosult előlegre az a kedvezményezett, akinek vagy amelynek:

- a) a KAP Vhr. szerinti agrártámogatási jogviszonyból vagy
- b) a 2014–2020 programozási időszakban keletkezett támogatási jogviszonyból eredő lejárt tartozása áll fenn a Kincsárral szemben.

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy

- az előleg igénylése és jóváhagyása sem mentesíti a kedvezményezettet a KAP Vhr. 84. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettség alól, amelynek értelmében a kedvezményezett a támogatási döntés véglegessé válásától számított tizenkét hónapon belül a megítélt támogatás tíz százalékát meghaladó mértékű támogatás elszámolására irányuló kifizetési kérelem benyújtására köteles, továbbá
- ha a kedvezményezett által elszámolni kívánt költségek alapján számított támogatás összege meghaladja a támogatási döntésben meghatározott támogatási összeg 80%-ának az el nem számolt előleg összegével csökkentett részét, a Kincstár az előleggel való elszámolás kezdeményezésének tekinti a benyújtott kifizetési kérelmet.

Az előlegre vonatkozó további szabályokat a KAP Vhr. 80-83. §-a tartalmazza. A felhívás vonatkozásában az ÁÚF 6.1. pontja nem alkalmazandó.

9. ELSZÁMOLÁSRA VONATKOZÓ SZABÁLYOK

9.1. Kifizetési kérelmek tervezése

1. **Az 1. célterület vonatkozásában a támogatási kérelem egyben az 1. célterület keretében igényelhető támogatás 50%-ára vonatkozó kifizetési kérelemnek is minősül.**

A támogatási okirat véglegessé válásával egyidejűleg kerül kifizetésre **az 1. célterület vonatkozásában** megítélt támogatási összeg első részlete (50%-a).

A támogatási összeg fennmaradó részére az alábbiak szerint kell a kifizetési kérelmet benyújtani:

- a működtetési időszak második év június 1. és augusztus 31.-e között 30%-ot,
- a működtetési időszak harmadik év június 1. és augusztus 31.-e között 10 %-ot,
- a működtetési időszak negyedik év június 1. és augusztus 31.-e között 10 %-ot

előre mértékű támogatás elszámolására van lehetőség.

2. **A 2. célterület vonatkozásában:**

Egyszeri elszámolás esetén:

A 2. célterület vonatkozásában, a 4.1.1. pont szerinti, **kizárólag eszközbeszerzést** tartalmazó művelet megvalósítása esetén lehetőség van egyszeri elszámolás választására, mely esetben kizárólag záró kifizetési kérelmet köteles a kedvezményezett benyújtani a művelet fizikai befejezését követően.

Ha a kedvezményezett a támogatási döntést követően az egyszeri elszámolást választja, haladéktalanul köteles azt bejelenteni a támogatónak.

Egyszeri elszámolásról többszöri elszámolásra történő áttérés a támogatási döntés véglegessé válását követő naptól számított tizenkét hónapon belül a kedvezményezett által benyújtott változás-bejelentéssel kezdeményezhető azzal, hogy a kedvezményezettnek többszöri elszámolóként legkésőbb a támogatási döntés véglegessé válását követő naptól számított tizenkét hónapos határidő lejáratának napján be kell nyújtania a KAP Vhr. 84. §-ában foglalt feltételeknek megfelelő kifizetési kérelmet. A jóváhagyott támogatás folyósításának feltétele a változás-bejelentés támogató általi jóváhagyása.

Az egyszeri elszámolásról többszöri elszámolásra egy alkalommal lehet áttérni.

Többszöri elszámolás esetén:

- a kedvezményezett legalább egy kifizetési kérelem benyújtására köteles, és legfeljebb két kifizetési kérelmet nyújthat be, valamint a támogatási döntésben meghatározott határidőig egy záró kifizetési kérelem benyújtására köteles.
- a kedvezményezett köteles a támogatási döntés véglegessé válását követő naptól számított 12 hónapon belül a 2. célterületre megítélt támogatás 10 %-át meghaladó mértékű támogatás elszámolására irányuló kifizetési kérelmet benyújtani.
- 25 hónapon belül a 2. célterületre megítélt támogatás 80 %-át elérő vagy meghaladó mértékű támogatás elszámolására irányuló kifizetési kérelmet benyújtani.

A kifizetési kérelemre vonatkozó részletes szabályokat a KAP Vhr. 84-90. § tartalmazza. A felhívás vonatkozásában az ÁÚF 6.1. pontja nem alkalmazandó.

9.2. Elszámolható költségek

A felhívás keretében a támogatás elszámolására:

- az 1. célterület, továbbá a 2. célterület D) alcélterület vonatkozásában egyszerűsített (egyösszegű átalány, egységköltség alapú) formában,
- a 2. célterület A), B), C) alcélterületek esetében költség alapú elszámolás formájában van lehetőség.

A **művelet elszámolható költségei** között azon költségek tervezhetők, amelyek a művelet támogatható tevékenységeihez kapcsolódnak, szerepelnek a felhívásban rögzített elszámolható költségek között, és megfelelnek az általános elszámolhatósági feltételeknek.

A **művelet nem elszámolható költségeinek** a támogatható tevékenységekhez kapcsolódó, azonban a felhívás 9.5. pontjában nem elszámolhatóként meghatározott költségek, és a felhívás keretében nem támogatható tevékenységek költségei minősülnek. A nem elszámolható költségek részei a művelet összes költségének, azonban nem részei a művelet elszámolható költségének.

Amennyiben a művelet tartalmaz olyan támogatható tevékenységet, amelyet nem a támogatási kérelem részeként, nem annak költségkeretéből kíván megvalósítani, és/vagy tartalmaz olyan nem támogatható tevékenységet, amelyet a kedvezményezett meg kíván valósítani a művelet részeként, azonban a

felhívás keretében biztosítotton kívüli forrásból, akkor e tevékenységeket elkülönítetten és egyértelműen be kell mutatni a támogatási kérelemben, valamint a későbbiekben megkötésre kerülő vállalkozói szerződésekben is. A művelet költségvetésének megfelelően részletezettnek és ily módon ellenőrizhetőnek kell lenni ahhoz, hogy meghatározható legyen a költségek, illetve ezen belül az elszámolható költségek besorolása.

A költségek elszámolhatóságával kapcsolatos általános előírásokat, továbbá az egyes költségtypusokra vonatkozó részletes szabályozást a KAP Vhr. 5. melléklete, az „ÚTMUTATÓ az elszámolható költségekhez” (a továbbiakban: Útmutató) tartalmazza, amelyeket a felhívásban foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

A felhívás 2. célterülete keretében – figyelemmel az 9.4. pontban foglaltakra – az alábbi költségek tervezhetők, illetve számolhatók el:

1. Korlátozottan elszámolható költségek

1.1. Művelet-előkészítés, tervezés költségei (az Útmutató 3.2.1. pontja alapján)

- 1.1.2. Jogszába, hatóság, felhívás által előírt kötelező előzetes tanulmányok, műszaki dokumentáció (ideértve a közbeszerzési eljárásokhoz kapcsolódó szakmai háttérdokumentációt is) elkészítése,
- 1.1.3. Megvalósíthatósági tanulmány,
- 1.1.4. Környezeti hatásvizsgálat, előzetes vizsgálat, egységes környezethasználati engedélyhez kapcsolódó vizsgálat,
- 1.1.5. Egyéb szükséges háttérstudományok, szakvélemények, beleértve a beruházással érintett terület ökológiai állapotának felmérését és egyéb, horizontális követelményhez kapcsolódó adatszolgáltatás biztosítása érdekében felmerülő költséget,
- 1.1.6. Szükséges engedélyezési dokumentumok, műszaki tervek, kiviteli és tendertervek és ezek hatósági díjának (illeték, igazgatási szolgáltatási díj, egyéb eljárási költség) költségei, ideértve a művelési ág váltását, művelési ágból való kivétel adminisztratív költségét is, figyelembe véve a felhívás 4.1.2. és 4.1.3. pontjában meghatározottakat.
- 1.1.7. Tervellenőr költsége, ha alkalmazása jogszabály alapján kötelező,
- 1.1.8. Közbeszerzési eljárások lebonyolításával kapcsolatos költségek (ideértve a közbeszerzési eljárások lebonyolításával kapcsolatos szakértő díját is), (az Útmutató 3.2.1.7. pontja alapján)
- 1.1.9. Előkészítéshez kapcsolódó egyéb szakértői tanácsadás.

1.2. A közbeszerzési eljárások lefolytatásának költségei (az Útmutató 3.2.1.7. pontja alapján)

1.3. Építési műszaki ellenőri szolgáltatás, ide nem értve a Tanácsadó Mérnökök Nemzetközi Szövetsége (FIDIC) mérnök költségeit (az Útmutató 3.12.1.4. pontja alapján)

1.4. Tájékoztatás, nyilvánosság biztosítása (az Útmutató 3.4.4.1. pontja alapján)

1.5. Könyvvizsgálat (az Útmutató 3.4.4.2. pontja alapján)

1.6. Műveletmenedzsment költségei (az Útmutató 3.8. pontja alapján)

- 1.6.1. A művelet-előkészítési és - megvalósítási időszakában végzett műveletmenedzsment tevékenységhez igénybe vett szakértői szolgáltatás díja (az Útmutató 3.8.1.5. pontja alapján).
- 1.6.2. A művelet előkészítési és megvalósítási időszakában végzett műveletmenedzsment tevékenység személyi jellegű ráfordításai (az Útmutató 3.8.1.1. pontja alapján).

2. Beruházások költségei

2.1. Terület-előkészítés (az Útmutató 3.3.8. pontja alapján).

- 2.2. Építés (ideértve az átalakítást, bővítést, felújítást), épület-kivitelezés költsége akkor számolható el, ha az a művelet végrehajtásához szükséges, vagyis olyan épületek, építmények építési és értéknövelő felújítási, bővítési költségei számolhatók el, amelyekhez támogatott tevékenységek köthetők (az Útmutató 3.3.9.1. pontja alapján), ideértve a művelet megvalósítása érdekében feltétlenül szükséges bontási költségeket is.
- 2.3. Az építési költségek alatt kell érteni az új építésen túl minden, az építmény rendeltetésszerű hasznosítását lehetővé tevő átalakítást, felújítást, bővítést is (az Útmutató 3.3.9.2. pontja alapján).
- 2.4. A művelet céljához kapcsolódó, a piacon elérhető, a művelet céljának megvalósításához szükséges technológiát használó eszközök a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 47–51. §-a szerinti bekerülési értéke elszámolható (az Útmutató 3.3.10.1.1. pontja alapján).
- 2.5. Az eszköznek meg kell felelnie a hatályos szabványoknak és normáknak (az Útmutató 3.3.10.1.2. pontja alapján).
- 2.6. Támogatásból beszerzett tárgyi eszközök után értékcsökkenés nem számolható el a művelet keretében (az Útmutató 3.3.10.1.3. pontja alapján).
- 2.7. Főszabály szerint új, kereskedelmi forgalomban, vagy gyártótól beszerezhető, első üzembehelyezésű gépek, technológiai berendezések, eszközök, anyagok beszerzése és beépítése támogatható. Az „új” jelző csak olyan beruházási jellegű termékeket illet meg, amelyeknél a kedvezményezett rendelkezik a vétel időpontjában (a számlakiállítás dátuma) kezdődő termékfelelősségi, garanciális és szavatossági jogainak érvényesíthetőségéhez szükséges, a gyártó és a forgalmazó által kibocsátott, hiteles dokumentumokkal (az Útmutató 3.3.10.1.5. pontja alapján).
- 2.8. Immateriális javak beszerzése (az Útmutató 3.3.10.2. pontja alapján).
- 2.9. Lízing (az Útmutató 3.3.11. pontja alapján).

A támogatási kérelem részeként benyújtott költségvetésnek tartalmaznia kell a művelet összes – elszámolható és nem elszámolható – költségét!

A támogatási kérelemben tervezett elszámolható költségek alátámasztására a piaci ár igazolása szükséges. Ennek részletes szabályozását az Útmutató 2.3.2.4. pontja tartalmazza.

Tájékoztatjuk a Tisztelt Kedvezményezetteket, hogy a támogató jogosult a piaci árak való megfelelést az alátámasztó dokumentumoktól függetlenül, legalább három árajánlattal történő alátámasztás esetén is ellenőrizni, saját módszertana alapján referencia árakkal összevetni. Amennyiben a támogató az elfogadhatónál nagyobb eltérést észlel a piaci árhoz képest, egyeztetésre szólítja fel a kedvezményezettet, indokolt esetben pedig csökkenti az elszámolható költséget.

Amennyiben az ajánlatok a piaci ár igazolására alkalmatlanok, így különösen: nem összehasonlíthatóak, nem azonos tárgyúak, nem egymástól és a kedvezményezettől független piaci szereplőktől származnak, a tényleges piaci árat jelentősen meghaladják, úgy a felmerült költségek a művelet terhére nem elszámolhatóak.

A piaci ár bizonyítása a kedvezményezett kötelezettsége és felelőssége. A költségteleknek a művelet költségvetésének megfelelően részletezettnek és ilyen módon ellenőrizhetőnek kell lenniük ahhoz, hogy meghatározható legyen a besorolásuk.

9.2.1. Egyszerűsített elszámolási mód alkalmazása

Az 1. célterület esetén:

A KAP Vhr. 5. mellékletének 2.3.2.1. pontja alapján a felhívás keretében, a művelet elszámolás során egyösszegű átalány mód kerül alkalmazásra.

A 2. célterület D) alcélterülete esetén a KAP Vhr. 5. mellékletének 2.3.2.1. pontja alapján a felhívás keretében, a művelet elszámolás során kötelező a 9. melléklet II/a, II/b, II/c, IV., V. és V I. táblázatok szerint az átalány alapú egységköltség elszámolási módot alkalmazni.

Az egyszerűsített elszámolási módok esetében, a költségek felmerülését a kedvezményezettnek nem kell alátámasztania háttérdokumentumokkal (például számlával, bankszámlakivonattal, összesítővel, illetve egyéb számviteli bizonylattal), és a piaci áraknak való megfelelést sem kell vizsgálni. A kedvezményezettnek sem a kifizetési kérelem mellékleteként nem kell a költség felmerülését igazoló dokumentumokat benyújtani, sem elkülönítetten nem szükséges őrizni azokat a művelet helyszínén/nyilvántartásában. A számviteli szabályoknak megfelelően a bizonylatokat meg kell őriznie a kedvezményezettnek, a támogató és ellenőrző szervezetek helyszíni ellenőrzés során azonban nem vizsgálják ezeket, kivételt képeznek azok az esetek, amikor a kedvezményezett vállalja, hogy a támogatás egy meghatározott %-át egy adott tevékenységre, eszközre költi, ennek megtörténtét ellenőrzi a támogató, valamint az ellenőrző szervezet.

Az egyszerűsített elszámolási mód alá eső költségek vonatkozásában a Kincstár a záró kifizetési kérelemhez kapcsolódó helyszíni vizsgálat során vizsgálja az üzleti tervben vállalt kötelezettségek megvalósulását, továbbá a 2. célterület D) pontja vonatkozásában művelet leírásban, telepítési tervben előírt tevékenységek – telepítési napló szerint rögzített - megvalósulását.

A 2. célterület A), B), C) alcélterületei vonatkozásában:

Egyszerűsített elszámolásra nincs lehetőség.

9.3. Elszámolhatóság feltételei

A 2. célterület vonatkozásában megvalósuló művelet elszámolására vonatkozó előírások:

- a) A felhívás keretében támogatott művelet költségei elszámolhatóságának kezdetére vonatkozóan:
 - aa) A támogatási kérelem benyújtása előtt felmerült költségeket – az alábbi kivételektől eltekintve - a művelet részeként nem lehet elszámolni:
 - tervezési dokumentáció költsége; valamint
 - 9.2. alfejezet 1. pontban felsorolt korlátozottan elszámolható költségek.
 - ab) Kizárólag gép és/vagy eszközbeszerzést tartalmazó művelet esetén a művelet részét képező gép/berendezés/technológia beszerzéséről szóló megrendelés/szerződés, az azokhoz kapcsolódó számla, egyszerűsített számla, előlegszámla vagy előlegbekérő kiállításának, teljesítésének és kiegyenlítésének dátuma nem lehet korábbi a felhívás megjelenését követő napnál.
- b) A felhívás keretében támogatott művelet költségei elszámolhatóságának vége:
 - A kedvezményezett művelettel kapcsolatos pénzügyi elszámolása (záró kifizetési kérelem) benyújtásának végső határideje a támogatási okirat véglegessé válását követő naptól számított 25. hónap utolsó napja.
- c) A támogatás folyósítása a kedvezményezett KNYR-ben rögzített fizetési számlájára történik.
- d) Szóbeli megállapodás alapján történő költségelszámolásra nincs lehetőség.
- e) A kifizetési kérelem keretében a kedvezményezett

- ea) amennyiben természetes személy, akkor nem nyújthat be olyan, készpénzben kiegyenlített elszámoló bizonylatot, amelynek az – általános forgalmi adó felszámítása esetén az általános forgalmi adóval növelt – ellenértéke meghaladja az 1,5 millió forintot,
- eb) amennyiben nem természetes személy, akkor nem nyújthat be készpénzben kiegyenlített elszámoló bizonylatot.
- f) A kedvezményezett köteles a támogatási okirattal a 2. célterület vonatkozásában jóváhagyott elszámolható költségek összegének legalább 80%-val elszámolni.
- g) A kedvezményezett – az egyszeri elszámolás kivételével – köteles a KAP Vhr. 84. § (1) bekezdésben foglalt elszámolási kötelezettség betartására, ennek megfelelően a támogatási okirat véglegessé válását követő naptól számított 12 hónapon belül köteles a megítélt támogatás 10%-át meghaladó mértékű támogatás elszámolására irányuló kifizetési kérelmet benyújtani.
- h) Kifizetési kérelem – a záró kifizetési kérelem kivételével - csak abban az esetben nyújtható be, ha az abban igényelt támogatás összege meghaladja a megítélt támogatás 10%-át.
- i) A záró kifizetési kérelem alapján a támogatás folyósítása felfüggesztésre kerül, amíg a kedvezményezett nem nyújtja be a Kincstárhoz valamennyi, a műveletmegvalósításhoz és az üzemeltetéshez kapcsolódó végleges engedélyt.
- j) A forinttól eltérő pénznemben kiállított elszámoló bizonylat esetén az elszámoló bizonylat végösszegét, illetve az elszámoló bizonylaton szereplő tevékenységek, tételek költségét és az arra jutó támogatás összegét a számlán megjelölt fizikai teljesítés időpontjában érvényes, az MNB által közzétett hivatalos devizaárfolyamon kell forintra átszámítani.
- k) A beruházási támogatás összegét a kettős könyvvizetésre kötelezett kedvezményezettnek tőketartalékba (lekötött tartalékba) kell helyezni, nem kettős könyvvizetésre kötelezett kedvezményezettnek az egyéb bevételek között kell elszámolni saját könyvelésében. Ha a tőketartalékba helyezett támogatás tekintetében a kedvezményezettnek támogatás jogosulatlan igénybevétele miatt visszafizetési kötelezettsége keletkezik, a visszafizetett támogatás összegét a tőketartalék terhére – a lekötött tartalék megszüntetése után – kell elszámolni.
- l) Valamennyi beszerzés vonatkozásában az árajánlatot adó ajánlattevőre az Útmutató 2.3.2.5. pontja szerinti függetlenségre vonatkozó szabályok irányadók.

9.4. Az elszámolható költségek mértékére és arányára vonatkozó elvárások

A művelet tervezése során, **a 2. célterület esetében** az egyes elszámolható költségtypusok vonatkozásában a következő korlátozásokat szükséges figyelembe venni:

Költségtypus	Maximális mértéke az összes nettó elszámolható költségre vetítve (%) /maximális nettó támogatási összeg (Ft)
Korlátozottan elszámolható költségek (9.2. fejezet 1. pont) és immateriális javak költségei, összesen:	5%
<i>ebből:</i>	
• tájékoztatás, nyilvánosság	0,5%, legfeljebb nettó 150 000 Ft
• műszaki ellenőri szolgáltatás	1%
• könyvvizsgálat	0,5%
• műveletmenedzsment	2,5%

Terület-előkészítés (régészeti feltárás, lőszermentesítés, bozótirtás, földmunkák stb.)	2%
Áruszállításra, terepi munkavégzéshez használt, N1 járműkategóriába sorolt gépjárművek beszerzése a felhívás 3.1.2.2 rész 3. pont c) alpontja alapján	5 millió Ft
Legfeljebb 1 db 85 kW motorteljesítményű traktor beszerzése a 3.1.1.1. fejezet B) alcélterület 2 pont g) alpont; a 3.1.2.2. fejezet 2. pont e) alpont alapján	21 millió Ft
A telepen belül megvalósítandó infrastruktúra-fejlesztés a 3.1.2.2 fejezet 2. pont a) alpontja, a 3. pont f) alpontja, valamint a 6. pont i) alpontja alapján, amely magában foglalja a vagyonsvédelem gépeinek, eszközeinek beszerzését, továbbá a telepi infrastruktúra (lásd: Fogalomtár) megvalósítását	20%
Telepirányítási- és egyéb rendszerek telepítése a 3.1.2.2. fejezet 2. pont c) alpontja alapján	15%
Szerves trágya kijuttatás eszközeinek és munkagépeinek beszerzése a 3.1.2.2. fejezet 2. pont d) alpontja alapján	15 millió Ft
Egyedi azonosítóval ellátott tároló konténer beszerzése a 3.1.2.2. rész 3. pont e) alpontja alapján	30 000 Ft/db
A tavaszi fagykár megelőzését szolgáló eszközhöz, berendezéshez, technológiához kapcsolódó vagyonsvédelmi eszközök beszerzése: kamerarendszer, tároló konténer beszerzése , a felhívás 3.1.2.2. fejezet 5. pont a) alpontja alapján	20%
Évelő gyógy-, aroma- és fűszernövény ültetvény telepítése (3.1.1.1. fejezet D) alcélterület b) alpont)	20 millió Ft

A fenti táblázatban meghatározott korlátok betartása a támogatási kérelem összeállítása, valamint a műveletmegvalósítás során kötelező. A táblázatban szereplő százalékos korlát a záró kifizetési kérelem jóváhagyása során – a műszaki-szakmai tartalom csökkenésével nem járó – műveletszintű megtakarítás eredményeként átléphető azzal, hogy az egyes költségtípusokra megállapított összeg nem növekedhet.

9.5. Nem elszámolható költségek

A 2. célterület esetében a támogatható tevékenységekhez kapcsolódóan nem elszámolható költségnek minősül mindazon költség, amely nem szerepel a 9.2. pontban, így különösen:

- a levonható áfa,
- a kamattartozás-kiegyenlítés,
- a hitelkamat, kivéve a kamattámogatás vagy kezességi díjtámogatás formájában nyújtott vissza nem térítendő támogatás,
- a hiteltúllépés költsége, egyéb pénzügyforgalmi költségek,
- a devizaátváltási jutalék,
- a pénzügyi, finanszírozási tranzakciókon realizált árfolyamvesztés,
- a bíróságok, kedvezményezett által fizetett kötbérek és a polgári perrendtartásról szóló törvény szerinti perköltség, függetlenül attól, hogy bíróság által megítélésre került-e,
- a 2. célterület D) alcélterületének kivételével a kedvezményezettnek saját teljesítés keretében felmerült bármely költség,
- a művelet keretében működési költségek, bérköltségek és forgóeszközök, egynyári növények vásárlása,

j) sikerdíj.

10. JOGKÖVETKEZMÉNYEK

10.1 Általános jogkövetkezmények

- I. Az intézkedésben való részvétel vagy az igénybe vett támogatás egésze jogosulatlanul minősül, és a támogató az agrártámogatási jogviszonyt keletkeztető döntését visszavonja, ha a kedvezményezett:
 1. Az 1. célterület keretében előírt kötelezettségek vonatkozásában:
 - a) a támogatási okirat véglegessé válását követő naptól számított legfeljebb 9 hónapon belül nem kezdi meg az üzleti terv végrehajtását,
 - b) a működtetési időszak 4. évének végére az üzleti tervben vállalt kötelezettségeket nem teljesíti,
 - c) a működtetési időszak 4. évében a mezőgazdasági tevékenységből elért jövedelme tekintetében nem éri el az előző évi kötelező garantált bérminimum egy évre számított mértékét,
 - d) a működtetési időszak alatt gazdaságát nem személyesen vezeti, kivéve a felhívás 3.3. fejezet I. rész 2. pont 2. alpontjában meghatározott esetet,
 - e) a jogosultsági feltételként előírt, legalább 10 000 euró STÉ üzemméretet a művelet működtetési időszakában nem tartja fenn.
 2. A 2. célterület keretében előírt kötelezettségek vonatkozásában:
 - a) a felhívás 9.1 pontja és 9.3. pont g) alpontja szerinti kötelezettségét nem teljesíti, azaz a támogatási okirat véglegessé válását követő naptól számított 12 hónapon belül nem nyújt be a 2. célterület vonatkozásában megítélt támogatás 10%-át meghaladó mértékű támogatás elszámolására irányuló kifizetési kérelmet,
 - b) a támogatási okirattal 2. célterület vonatkozásában jóváhagyott elszámolható költségek összegének legalább 60%-ával nem számol el a záró kifizetési kérelmében,
 - c) az A) alcélterület esetében nem tesz eleget az állatlétszám szinten tartására vonatkozó előírásnak,
 - d) a D) alcélterület esetében a 10. melléklet szerinti tartalmi elemekkel rendelkező telepítési naplót nem vezeti,
 - e) támogatási előleg igénylése esetén, ha a kedvezményezett legkésőbb a záró kifizetési kérelemmel a részére folyósított előleg teljes összegével nem, vagy csak részben számol el, az el nem számolt előleg összegét köteles visszafizetni, valamint a kedvezményezett terhére támogatás jogosulatlan igénybevételenek megállapítására kerül sor, amely alapján a támogató az agrártámogatási jogviszonyt keletkeztető döntését visszavonhatja.
- II. Ha a kedvezményezett az 1. célterület vonatkozásában a műveletmegvalósítás előrehaladásáról az előírt szakmai beszámolót nem nyújtja be, úgy a 9.1. pont szerint előírt időszakban benyújtott kifizetési kérelem alapján kifizetés nem teljesíthető. A beszámoló benyújtásának ismételt elmulasztása esetén a támogatás egésze mindkét célterület vonatkozásában jogosulatlanul minősül, és a támogató az agrártámogatási jogviszonyt keletkeztető döntését visszavonja.
- III. Ha a kedvezményezett az 1. célterület vonatkozásában a felhívás 9.1. pontja szerint előírt időszakban kifizetési kérelmet nem nyújt be, úgy az adott támogatási részlet nem fizethető ki. A kifizetési kérelem benyújtásának ismételt elmulasztása esetén a támogatás egésze mindkét célterület vonatkozásában jogosulatlanul minősül, és a támogató az agrártámogatási jogviszonyt keletkeztető döntését visszavonja.

- IV. Ha a kedvezményezett az 1. célterület vonatkozásában, névjegyzékben szereplő szaktanácsadóval nem működik együtt, azaz a működtetési időszak végéig terjedően folyamatosan nem rendelkezik szaktanácsadóval kötött szerződéssel, vagy a szaktanácsadói szerződés megszűnése esetén azt a jogviszony megszűnésétől számított legkésőbb 30 napon belül nem pótolja, úgy köteles az intézkedésben való jogosulatlan részvételre vonatkozó szabályok szerint visszafizetni az 1. célterület kapcsán igénybevett támogatást azon időszakkal arányosan, amelynek tekintetében nem teljesült a követelmény. Ugyanez a jogkövetkezmény alkalmazandó, amennyiben a kedvezményezett a felhívás 3.3. pont 2. 9. alpontja alapján szaktanácsadó alkalmazása helyett maga látja el a szaktanácsadó feladatait, azonban a szaktanácsadói névjegyzékből véglegesen törlésre kerül, és a törlést követő legkésőbb 30 napon belül nem gondoskodik névjegyzékben szereplő szaktanácsadóval történő szerződéskötésről.
- V. A 2. célterület vonatkozásában a támogatási okiratban jóváhagyott elszámolható kiadásokat 5%-kal csökkenteni kell,
- a) ha a D) alcélterület esetében a kedvezményezett az ültetvény termesztésben tartási ideje, vagy művelési kötelezettségének ideje alatt az ültetvény beállottságára vonatkozó kötelezettséget nem tartja fenn, vagy
 - b) ha a D) alcélterület esetében a kedvezményezett az ültetvény nem termő időszakában a gazdálkodási napló vezetési kötelezettségét nem teljesíti.
- VI. Ha a kedvezményezett a 2. célterület vonatkozásában, a záró kifizetési kérelmében a támogatási okiratban jóváhagyott elszámolható költségek összegének legalább 60%-ával elszámol, de az elszámolás mértéke a támogatási okiratban jóváhagyott elszámolható költségek összegének 80%-át nem éri el, úgy a támogatási okiratban megállapított támogatási összeg az elmaradás %-ával, de legfeljebb 5 %-kal csökkentésre kerül és a támogató az így megállapított szankció összegét a kifizetendő támogatásból levonja, illetve amennyiben a szankció összege a kifizetendő támogatás összegét meghaladja, akkor a kedvezményezett köteles a különbözet visszafizetésére.
- VII. Ha a kedvezményezett a 2. célterület szerinti fenntartási kötelezettségének nem tesz eleget, úgy köteles az intézkedésben való jogosulatlan részvételre vonatkozó szabályok szerint visszafizetni az igénybevett támogatást azon időszakkal arányosan, amelynek tekintetében nem teljesültek a követelmények.
- VIII. Ha a kedvezményezett nem tesz eleget a tájékoztatással, nyilvánossággal kapcsolatos kötelezettségének, akkor **mindkét célterület vonatkozásában** a már igénybe vett támogatási összeg 3 %-át az intézkedésben való jogosulatlan részvételre vonatkozó szabályok szerint köteles visszafizetni.
- IX. Ha a kedvezményezett nem tesz eleget a monitoringadat - nyilvántartáshoz szükséges adatszolgáltatási kötelezettségének, akkor a már igénybe vett támogatási összeg 1 %-át a KAP törvény 37. §-a alapján az intézkedésben való jogosulatlan részvételre vonatkozó szabályok szerint köteles visszafizetni.
- X. Ha a kedvezményezett ökológiai művelésű ültetvény telepítése esetén a záró kifizetési kérelemhez nem nyújtja be a támogatással létrehozott ültetvény legalább átállás alatti státuszának igazolását, akkor az intézkedésben való jogosulatlan részvételre vonatkozó szabályok szerint köteles visszafizetni a támogatási okiratban jóváhagyott elszámolható kiadások 5%-át.

10.2. Tartalmi értékelési szempontok során vállalt kötelezettségekhez fűződő jogkövetkezmények

Ha az ellenőrzések során megállapítást nyer, hogy a kedvezményezett a megvalósítási vagy a fenntartási időszak alatt a tartalmi értékelési szempontok során vállalt kötelezettségeinek nem tett

eleget, a támogatás jogosulatlanul igénybe vett támogatásnak minősül és a kedvezményezett köteles az alábbi táblázatban rögzített támogatási összeg visszafizetésére:

	Tartalmi értékelési szempont	Valamennyi jogosulatlanul igénybevett többletpont után visszafizetendő összeg
1.	A művelethez kapcsolódó állami elismeréssel rendelkező együttműködésben való részvételi tagsága megszűnik	minden jogosulatlanul igénybevett többletpont után a hatályos támogatási okiratban meghatározott támogatási összeg 0,5%-a
2.	Ha a mezőgazdasági tevékenységhez kapcsolódó üzemmérete már nem éri el a legalább 30%-os arányban ökológiai vagy ökológiai átállási státuszt	minden jogosulatlanul igénybevett többletpont után a hatályos támogatási okiratban meghatározott támogatási összeg 0,5%-a
3.	Ha minőségrendszerben való részvételét	minden jogosulatlanul igénybevett többletpont után a véglegessé vált támogatási okiratban meghatározott támogatási összeg 0,5%-a

Amennyiben több tartalmi értékelési szempont vonatkozásában kerül megállapításra a jogosulatlan igénybevétel, úgy az egyes szankciók összegét össze kell vonni, mely eredményezheti felhívás 7.2. pont 3. alpontjában meghatározott a támogathatósági határpontszám alá csökkenést.

10.3. Az üzleti tervben vállalt kötelezettségekhez fűződő jogkövetkezmények vonatkozásában

A támogató jogosult az agrártámogatási jogviszonyt keletkeztető döntését visszavonni, és ezzel egyidejűleg az igénybe vett támogatás egészére vagy egy részére vonatkozóan a kedvezményezett visszafizetési kötelezettségéről rendelkezni, ha a kedvezményezett nem tesz eleget valamely, az üzleti tervben vállalt kötelezettségének, így különösen:

1. Ha a kedvezményezett Tesztüzemi Információs Rendszerben való tagsága megszűnik a működtetési, megvalósítási és/vagy a fenntartási időszak alatt, a már igénybe vett támogatási összeg 1%-át az intézkedésben való jogosulatlan igénybevételre vonatkozó szabályok szerint köteles visszafizetni.
2. Ha a kedvezményezett az üzleti tervben az 1. célterület vonatkozásában vállalást tett arra, hogy a műveletnek részét képezi megújuló energiaforrást hasznosító technológia fejlesztése vagy kiépítése, de azt nem valósította meg, akkor minden jogosulatlanul igénybevett többletpont után a hatályos támogatási okiratban meghatározott támogatási összeg 0,5%-át az intézkedésben való jogosulatlan igénybevételre vonatkozó szabályok szerint köteles visszafizetni.
3. Ha a kedvezményezett az üzemméretének növelését vállalta, de a vállalt értéket nem érte el, akkor a teljesített és a vállalt érték közötti különbség esetén minden jogosulatlanul igénybevett többletpont után a hatályos támogatási okiratban meghatározott teljes támogatási összeg 0,5%-át az intézkedésben való jogosulatlan igénybevételre vonatkozó szabályok szerint köteles visszafizetni.
4. Ha a kedvezményezett vállalást tett a kötelezően előírtnál nagyobb mértékű mezőgazdasági tevékenységből elérendő jövedelem kapcsán, de a vállalt értéket nem érte el, akkor minden jogosulatlanul igénybevett többletpont után a hatályos támogatási okiratban meghatározott teljes támogatási összeg 0,5%-át az intézkedésben való jogosulatlan igénybevételre vonatkozó szabályok szerint köteles visszafizetni.
5. A digitalizációs kérdőívet – a fejlesztés megvalósulásának figyelembevételével – a működtetési időszak 4. évének végén újra ki kell tölteni. Ha a kedvezményezett e kötelezettségnek nem tesz

eleget, akkor a már igénybe vett támogatási összeg 2%-át az intézkedésben való jogosulatlan igénybevételre vonatkozó szabályok szerint köteles visszafizetni.

6. Ha a kedvezményezett a támogatásban részesült ültetvényt a 9. melléklet I. vagy III. táblázat „Kötelező termesztésben tartás termőre fordulástól (év)” és „Termőévek száma” oszlopaiban meghatározott ideig, vagy a borszőlő ültetvény esetén a 3.3. fejezet II. rész 3 pont 5 alpont szerinti határideig nem tartja termesztésben, illetve művelésben, úgy köteles az intézkedésben való jogosulatlan részvételre vonatkozó szabályok szerint visszafizetni az igénybevett támogatást azon időszakkal arányosan, amelynek tekintetében nem teljesült a követelmény.

11. TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

11.1. Jogutódlás, kötelezettségátadás

A támogatás kötelezettségátadás, illetve jogutódlás keretében nem átruházható.

11.2. További dokumentumok

Felhívjuk a Tisztelt Kedvezményezettek figyelmét, hogy az ÁÚF a <https://kap.gov.hu> honlapon megtalálható és a felhívás elválaszthatatlan része.

Kérjük, hogy a támogatási kérelmet az ÁÚF és a „KAP Felhasználói kézikönyv az elektronikus felület használatához és e-kérelem benyújtásához” című dokumentumok figyelembevételével készítsék el!

A Kincstár kifizetési kérelmekkel kapcsolatos közleménye, valamint a felhíváshoz kapcsolódó tájékoztatója elérhető a <https://www.mvh.allamkincstar.gov.hu/> honlapon.

A Közös Agrárpolitika és a nemzeti költségvetésből biztosított agrártámogatások végrehajtásának szervezetéről és intézményeiről szóló [601/2022. \(XII. 28.\) Korm. rendelet 3. § 22.](#) pontja szerinti adatok körét a 4. melléklet tartalmazza.

11.3. Képzettségi nyilvántartás

Felhívjuk a kedvezményezettek figyelmét, hogy a KAP törvény 13. § (1) bekezdésének f) pontja, valamint a KAP Vhr. 8. § (1) bekezdése alapján a Kincstár az egyes intézkedésekben való részvétel feltételeként előírt vagy értékelési szempontból figyelembe vehető képzettséget igazoló dokumentumok nyilvántartására és az azokban szereplő képzettségre vonatkozó adatok, tények kezelésére, ellenőrzésére **képzettségi nyilvántartást vezet.**

Ha a kedvezményezett vagy a jogi személy esetében a tényleges és hosszú távú ellenőrzést gyakorló fiatal mezőgazdasági termelő a jogosultsági feltételként előírt végzettség, vagy a felhívás 3. mellékletében szereplő táblázat 5. értékelési szempont ellenőrzéséhez szükséges okirat vagy bizonyítvány másolatát a Kincstárhoz korábban még nem nyújtotta be vagy az igazolás alapjául szolgáló képzettség tekintetében változás történt, akkor azt a támogatási kérelem benyújtásáig – vagy ennek hiányában legkésőbb a támogatási kérelem benyújtását követő hiánypótlási eljárás során – köteles bejelenteni a képzettségi nyilvántartásba.

A képzettségi nyilvántartásba történő bejelentés szabályait a Kincstár [20/2024. \(IV. 4.\) számú közleménye](#) tartalmazza, amely az alábbi elektronikus útvonalon érhető el:
<https://www.mvh.allamkincstar.gov.hu/kozlemenyek/-/kozlemeny/20-2024-iv-4-szamu-kincstar-kozlemeny>

12. ÜGYFÉLSZOLGÁLAT ELÉRHETŐSÉGE

Ha további információkra van szüksége, forduljon bizalommal a **Kincstár Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Ügyfélszolgálatához**, amely az alábbi elérhetőségeken áll rendelkezésre:

Ügyfélfogadási idő:

Hétfő, Kedd és Csütörtök: 9.00 - 12.00 és 13.00 - 16.00

Szerda és Péntek: 9.00 - 12.00

Telefon: 1811 (4-es gomb); (1) 374-3603 vagy (1) 374-3604

E-mail: mv.ugyfelszolgalat@allamkincstar.gov.hu

A kapcsolatfelvételt a mobilGAZDA alkalmazást is felhasználhatják, amely ingyenesen elérhető a Google Play és App Store digitális tartalomszolgáltatóknál, használata regisztrációhoz kötött.

13. CSATOLANDÓ MELLÉKLETEK LISTÁJA

13.1. A támogatási kérelemhez csatolandó dokumentumok

13.1.1. A támogatási kérelem elkészítése során csatolandó (pótolható) mellékletek listája:

A támogatási kérelem benyújtásakor a következő mellékleteket szükséges csatolni:

1. Az STÉ módszertan alapján a kedvezményezett mezőgazdasági tevékenységből származó üzemméret igazolását alátámasztó dokumentumok („Kormányhivatal igazolása a mezőgazdasági tevékenységgel hasznosított területadatokról”; valamint „Hatósági állatorvos igazolása az éves átlagos állatlétszám igazolásához” nyomtatványok). Az üzemméret megállapítása szempontjából a 348,93 forint/euró árfolyammal számolt 2020. évi STÉ adatok az irányadók.

A támogatási kérelem elbírálásához minden esetben szükséges a teljes üzemméret meghatározása, mely az alábbi adatok alapján kerül megállapításra:

- „Kormányhivatal igazolása a mezőgazdasági tevékenységgel hasznosított területadatokról” (5. számú melléklet);
 - EK kérelemben feltüntetett azon adatok, amelyek a „Kormányhivatal igazolása a mezőgazdasági tevékenységgel hasznosított területadatokról” nevű nyomtatványon nem szerepelnek;
 - „Hatósági állatorvos igazolása az éves átlagos állatlétszám igazolásához” (6. számú melléklete);
 - szarvasmarha, anyajuh, és anyakecske állatfajok esetében az ENAR-ban nyilvántartott adatok.
2. Tartalmi értékelési szempontokat alátámasztó igazolások, nyilatkozatok, dokumentumok a 3. melléklet szerint.
 3. Az üzleti terv kitöltési útmutatóban meghatározott, az üzleti terv értékeléséhez szükséges dokumentumok.
 4. Ha a kedvezményezett nem számol el a technológiához kapcsolódóan építést, csupán szerelési munkával érintett a fejlesztés, abban az esetben elegendő technológiai leírás és a megvalósítási helyet ábrázoló helyszínrajz benyújtása.
 5. Az ÉNGY-ben nem szereplő építési tételekre, valamint a gépekre, berendezésekre,

technológiákra valamint a felhívásban meghatározott egyes szolgáltatások vásárlására vonatkozóan 3 db árajánlatot.

6. Az 5.2. pontban meghatározott, az érintett ingatlanokra vonatkozó igazolások.
7. A létesítendő gyümölcsstermő ültetvény helye szerint illetékes vármegyei kormányhivatal földművelésügyi osztály által kiállított igazolást az engedélyeztetési eljárás megindításáról, vagy az ültetvénytelepítési szándékhoz kapcsolódó bejelentési kötelezettség teljesítését igazoló, a létesítendő gyümölcsstermő ültetvény helye szerint illetékes vármegyei kormányhivatal földművelésügyi osztály által kiadott, a telepítési hatósághoz történő bejelentést, továbbá – ha az a támogatási kérelem benyújtásakor rendelkezésre áll - a telepítésre kerülő ültetvény telepítési hatóság általi nyilvántartásba vételét igazoló dokumentumot.
 - 7.a) A létesítendő csemegeeszőlő ültetvény helye szerint illetékes növénytermesztési hatáskörben eljáró vármegyei kormányhivatal által kiállított igazolást az engedélyeztetési eljárás megindításáról, vagy az ültetvénytelepítési szándékhoz kapcsolódó bejelentési kötelezettség teljesítését igazoló, a létesítendő csemegeeszőlő ültetvény helye szerint illetékes növénytermesztési hatáskörben eljáró vármegyei kormányhivatal által kiadott, a telepítési hatósághoz történő bejelentést, továbbá - ha az a támogatási kérelem benyújtásakor rendelkezésre áll - a telepítésre kerülő ültetvény telepítési hatóság általi nyilvántartásba vételét igazoló dokumentumot.
8. Igazolás arról, hogy a terület a telepíteni kívánt fajták szerinti legalább alkalmas besorolással szerepel a gyümölcs termőhelyi kataszterben.
9. A létesítendő csemegeeszőlő ültetvény helye szerint illetékes vármegyei kormányhivatal vetőmag- és szaporítóanyag felügyeleti osztály által kiállított igazolást az engedélyeztetési eljárás megindításáról, vagy az ültetvénytelepítési szándékhoz kapcsolódó bejelentési kötelezettség teljesítését igazoló, a létesítendő csemegeeszőlő ültetvény helye szerint illetékes vármegyei kormányhivatal vetőmag- és szaporítóanyag felügyeleti osztály által kiadott, a telepítési hatósághoz történő bejelentést, továbbá – ha az a támogatási kérelem benyújtásakor rendelkezésre áll - a telepítésre kerülő ültetvény telepítési hatóság általi nyilvántartásba vételét igazoló dokumentumot.
10. Borszőlő ültetvény telepítése esetén a támogatási kérelem benyújtásakor mellékelni kell a terület fekvése szerint illetékes hegybíró által kiadott új telepítési engedélyt.
11. A felhívásban előírt tartalommal a telepítési tervet.
12. A faiskola, vagy szaporítóanyag nagykereskedelmi forgalmazóval kötött előszerződést (amennyiben releváns: faj, - fajta és alany szerinti bontásban).
13. Építési tevékenység esetében építészeti – műszaki tervdokumentáció, valamint a 2. melléklet szerinti nyilatkozat az építési tevékenységekről.
14. Szaktanácsadóval kötött együttműködési szerződést a 3.3. fejezet I. 2. pont 5. alpont szerint.
15. Amennyiben a művelet tartalmaz korszerűsítésre, felújításra vagy bővítésre, illetve meglévő ültetvény kivágására irányuló műveletelemet, abban az esetben a támogatási kérelem benyújtásakor fennálló, a művelet megkezdését, megvalósítását megelőző állapotot részletesen, teljes körűen - amennyiben releváns, az összes egyedi azonosító adatot is - bemutató fotódokumentációt.

Felhívjuk figyelmét, hogy a felsorolt mellékleteket a támogatási kérelem benyújtásakor kell csatolni. A támogatási kérelmek benyújtásának és elbírálásának folyamatát az ÁÚF tartalmazza, amely letölthető a <https://kap.gov.hu> oldalról.

13.2. A 2. célterület vonatkozásában az első kifizetési kérelemhez csatolandó dokumentumok

1. Építési tevékenység végzése esetén az elszámolni kívánt bizonylattal együtt az ÉNGY szerinti bontású számlarészletezőt is be kell nyújtani minden kifizetési kérelemhez.
2. Legkésőbb az első, építési beruházással kapcsolatos kifizetési kérelemhez mellékelni kell a kedvezményezett nevére szóló végleges építési engedélyt, – beleértve az engedélyezési záradékkal ellátott építészeti-műszaki dokumentációt.
3. Ha a művelet a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet hatálya alá tartozik (előzetes vizsgálati eljárás, környezeti hatásvizsgálati eljárás, egységes környezethasználati engedélyezési eljárás), az eljárást lezáró végleges környezetvédelmi határozatot.
4. A telepítésre kerülő ültetvény telepítési szándék bejelentését és hatóság általi nyilvántartásba vételét igazoló dokumentumot - amennyiben az a támogatási kérelemmel együtt nem került benyújtásra.
5. Az első, a szaporítóanyag elszámolását is tartalmazó kifizetési kérelemhez mellékelni kell a felhasznált szaporítóanyagra vonatkozó, a kérelmező nevére kiállított származási igazolás másolatát, nem Magyarországról származó szaporítóanyag esetén a kérelmező nevére kiállított, a felhasznált szaporítóanyag származását igazoló dokumentumot (adás-vételét igazoló számla, szállítólevél, származási igazolás).
6. Mogyoró ültetvény vonatkozásában mikorrhizált csemete telepítése esetén a szaporítóanyag mikorrhizáltságát tanúsító bizonylat benyújtása.
7. A támogatott beruházás megvalósulását, az elszámolni kívánt kiadási tétel(ek) teljesítését a legteljesebb mértékben és egyértelmű módon alátámasztó fotódokumentáció, beleértve az arculati elem(ek) megvalósítását igazoló fotódokumentációt is.

Felhívjuk figyelmét, hogy a felsorolt mellékleteket az első kifizetési kérelem benyújtása során csatolni szükséges. A dokumentumokat az előlegigénylés kapcsán a Kincstár jogosult bekérni.

Az elszámolható költségek valóságát igazoló és alátámasztó, a kifizetési kérelemben benyújtandó dokumentumok körét a KAP Vhr. 4. melléklete határozza meg.

14. A FELHÍVÁS MELLÉKLETEI

1. melléklet: Fogalomtár
2. melléklet: Nyilatkozat építési tevékenységekről
3. melléklet: Tartalmi értékelési szempontok
4. melléklet: Arachne adatok
5. melléklet: Kormányhivatal igazolása
6. melléklet: Hatósági állatorvos igazolása
7. melléklet: Hatósági állatorvos igazolása a művelettel érintett tenyészet éves átlagos

állatlétszámának igazolásához

8. melléklet: Üzleti terv kitöltési útmutató
9. melléklet: Támogatott ültetvényekre vonatkozó követelmények egységköltségek
10. melléklet: Telepítési napló minimális tartalmi elemei
11. melléklet: Telepítési terv minimális tartalmi elemei
12. melléklet: STÉ értékek jegyzéke
13. melléklet: Közreműködői megállapodás
14. melléklet: TCS, TЭСZ, TISZ tagsági igazolás
15. melléklet: Szakmai beszámoló
16. melléklet: Település lista

